

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 28. JUNIJA 1974

ŠTEVILKA: 25. LETO: XVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, ZPSŽ Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Nekatere naloge ZK Železarne v nadaljnji graditvi samoupravljanja

Deseti kongres ZKJ je postavil pred komuniste v ospredje nalogo, da se energično angažirajo pri nadaljnjem razvoju celotnega sistema socialističnih samoupravnih proizvodnih odnosov na temelju nove ustave. To nalogo komunisti lahko uspešno opravljamo le, če bomo uspeli vključiti čim širši krog subjektivnih sil v ta prizadevanja in če bodo ta prizadevanja konkretna. Izhajati moramo iz konkretne analize samoupravnih odnosov v okolju kjer delamo in živimo, sprejeta načela v kongresnih resolucijah pa nam morajo biti napotilo za delo.

Nalogo pri uresničevanju socialističnih samoupravnih odnosov moramo razumeti zelo široko. Zajema odločanje delavcev v združenem delu, združevanje in povezovanje dela in sredstev, družbeno dogovar-

janje in samoupravno sporazumevanje, odločanje v krajevni skupnosti, samoupravnih interesnih skupnostih in družbeno političnih skupnostih. Z novo ustavo se vsa ta področja povezujejo z delegatskim siste-

mom in ZK v Železarni mora spremljati celoten kompleks odnosov od samoupravne delovne skupine do oblikovanja stališč delegacij, ki pošiljajo naše delegate, da bi z drugimi delovnimi ljudmi odločali o delovnih in življenjskih pogojih delavcev Železarne.

V Železarni nedvomno lahko trdimo, da smo postavili osnovne pogoje za razvoj z ustavo določenih samoupravnih odnosov. To pa še ne pomeni, da smo take odnose že tudi dosegli. Ena temeljnih nalog je dosledno razvijanje TOZD kot osnovne celice združenega dela in samoupravnih proizvodnih odnosov. Uresničevati moramo načelo o neodtujljivi pravici in dolžnosti slehernega delavca, da v TOZD upravlja z delom, sredstvi in zadevami organizacije, da ureja družbeno ekonomske odnose v njej, da odloča o uporabi ustvarjenega dohodka in o združevanju dela in sredstev, da upravlja in razpolaga s sredstvi razširjene reprodukcije, da pridobiva osebni dohodek v skladu z načelom delitve po rezultatih dela. Zagotoviti moramo neposredno kontrolo delavcev nad celotnim delom in poslovanjem.

Za uresničitev naštetih nalog bo potrebno premagati številne objektivne in subjektivne prepreke, ki stojijo na poti pri doseganju tega razvoja. Čeprav bi mnoge slabosti, ki obstoje na področju samoupravnih odnosov v Železarni lahko našli v večini organizacij združenega dela, nas to ne sme zavajati k zadovoljstvu. Dolga leta je bila Železarna v ospredju prizadevanj na področju graditve samoupravnih odnosov in to mora ostati naša naloga tudi v bodoče. Če to resnično želimo, moramo hitreje napredovati na uresničevanju nekaterih ciljev, ki smo si

Metalko Ljubljana. Metalka ima k osnutku določene pripombo, ki jo bo po stališču delavskega sveta treba (Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

4. seja delavskega sveta Slovenskih železarn

Na dnevnem redu pomembne odločitve za nadaljnji razvoj

V sredo, 26. junija je predsednik Koloman Vrečič sklical, po vrstnem redu v Štorah, četrto sejo delavskega sveta Slovenskih železarn. Poleg odobritve zapisnika in pregleda izvrševanja sklepov zadnje seje, je v razpravo predlagal: samoupravni sporazumi z organizacijami za blagovni promet, soglasje k projektu za proizvodnjo traktorjev Fiat v železarni Štore, pristop k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za pospeševanje gospodarskega sodelovanja z deželami v razvoju, imenovanje vodilnih delavcev v skupnih službah in informacijo o pristopu delovnih organizacij SZ k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi interesne skupnosti za železniški in luški promet. Ob tej priliki so bili delegati delovnih organizacij v delavskem svetu SZ povabljeni tudi na ogled novih obratov livarne, obdelovalnice, talilnice in valjarne železarne Štore. V nadaljevanju iz gradiva, ki je bilo posredovano vsem delegatom, posredujemo krajše izvlečke.

SAMOUPRAVNI SPORAZUMI Z ORGANIZACIJAMI ZA BLAGOVNI PROMET

Na osnovi sprejetega načela v Združenju jugoslovanskih železarn, da naj organizacije združenega dela črne metalurgije oziroma njihove asociacije v smislu ustave, sklepajo z grozisti prek katerih poslujejo konkretne samoupravne sporazume, v katere bodo vgrajena merila za čuvanje enotnega jugoslovanskega trga in zadrževanja konkurence v lojalnih mejah, na osnovi okvirnega samoupravnega sporazuma na ravni te splošne jugoslovanske asociacije črne metalurgije, je delavskemu svetu predložen osnutek prvega takega samoupravnega sporazuma

Vsem delavcem TOZD Talilnice, Valjarne, Hladna predelava in VET

V današnji številki objavljamo v posebni prilogi prečiščeno in usklajeno besedilo samoupravnega sporazuma o varstvu pri delu v temeljnih organizacijah združenega dela, ki je bil sprejet v javni razpravi prek samoupravnih delovnih skupin z večino glasov. Samoupravni sporazum je tudi že sklenjen, ker se je v posameznih TOZD več kot dve tretjini delavcev s pismeno izjavo izjasnilo, da se strinjajo s pravicami in obveznostmi, ki so določene v predlogu tega sporazuma.

Prilogo shranite oziroma sporazum še enkrat preberite, ker so v njem opredeljene vaše pravice in obveznosti iz področja varstva pri delu.

V TOZD Valjarne dve tehnični izboljšavi izkazujeta prek milijon prihrankov

Na zadnji seji komisije za raziskave, izume in racionalizacije pri DS TOZD Valjarne, ki jo je sklical predsednik Pagon, so obravnavali tri tehnične izboljšave. Prva št. 2143 se nanaša na prenos valjanja dimenzijskega asortimenta iz 340 profilne valjčne proge na 450 profilno valjčno progo, ki sta ga izvedla in predložila v oceno Zdravko Črv in Nazif Ljuta. Izboljšavo št. 2144, povečanje tokovne gostote ščetk na generatorjih pomožnih pogonov valjarne bluming in štekel, sta uspešno izvedla in predložila v strokovno oceno Martin Brumat in Valentin Markež iz obrata elektro vzdrževanje Bela. Ocenjen pa je bil tudi teoretični izboljševalni predlog št. 2134 R, čiščenje žlindre, okujine v tekočem stanju skozi steno pod pirometrsko odprtino na globinskih pečeh. Problem je bil objavljen v tovarniškem glasilu Železar, najboljšo teoretično rešitev pa je nakazal Viktor Rakovec iz valjarne bluming — štekel.

Vse tri v oceno predložene tehnične izboljšave so člani komisije proučili in na osnovi pozitivnih ocen in priporočil pristojnih in odgovornih energetskih, varnostnih, vzdrževalnih in valjarskih strokovnjakov, izvedencev in poročevalcev, tudi objektivno ocenili ter spodbudno nagradili.

Avtorjema tehnične izboljšave št. 2143 je bila odobrena enkratna akontacija v višini 2.000 din, v razmerju 50:50. Izboljšava izkazuje prihranke v višini 963.000 din. Ker predlog še ni eno leto v proizvodnji, ga člani komisije kljub velikim prihrankom in koristim niso mogli dokončno oceniti in nagraditi. Prihranki in koristi pa se izražajo v znatno večji delovni varnosti, večji proizvodnji brez kvarov in zastojev. Predlog bo dokončno ocenjen po enoletnem obratovanju.

Avtorjema tehnične izboljšave št. 2144 je bila priznana in izplačana

enkratna skupna odškodnina 3.000 din, katero si avtorja delita v razmerju 50:50. Izkazuje preko 75.000 din prihrankov in koristi pri zaščiti ščetk, kolektorjev in generatorjev za pogon valjarne bluming-štekel. Mlada avtorja sta strokovno odstranila dosedanje napake in slabosti in zaslужila spodbudno odškodnino za njun delovni dosežek.

Na razpis objavljen v Železarju Povečanje učinka pri čiščenju dna komor globinskih peč — je edini pozitivni odgovor predložil Viktor Rakovec z nakazano teoretično rešitvijo. Člani komisije so na osnovi pozitivnih ocen in priporočil obratovodstva valjarne Bela in vzdrževalnih strokovnjakov priznali avtorju najvišjo razpisano nagrado v višini 1.500 din.

Ob zaključku tretje letošnje seje je predsednik pozval člane komisije, naj tako kot do sedaj tudi v bodoče spodbudijo inventivno dejavnost med vsemi člani TOZD Valjarne.

Vsem borcem narodnoosvobodilne vojske in aktivistom Osvobodilne fronte ob njihovem prazniku — dnevu borca iskreno čestitamo.

NA TRATAH TEH
ENOTNOST PEST
JE DELAVSKA
SKOVALA
POTEM S KAVTO
NAJZLAHNEJŠO
TEPTANIM VSEM
MOCOČEN KRES
SVOBODE
JE PRIZGALA

6.
zbor

JESENICE, 4. VII. 1974

Le še nekaj dni nas loči od šestega zbora gorenjskih aktivistov, ki bo 4. julija na Poljanah in katerega letošnji gostitelj je občinska konferenca SZDL Jesenice. Vsa pripravljala dela, ki jih vodi poseben odbor na čelu z Alešem Jelencem, so v glavnem zaključena in Poljane pričakujejo ta dan čez 10.000 udeležencev z vse Gorenjske.

PRIREDITVE PRED PRAZNIKOM

— 29. junija ob 18. uri v Delavskem domu na Jesenicah otvoritev slikarske razstave članov likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice na temo NOB;

— 3. julija ob 18. uri v osn. šoli na Jesenicah otvoritev zgodovinsko dokumentarne razstave: 30 let jeseniško-1 bohinjskega odreda;

— 3. julija ob 16. uri razširjena slavnostna seja občinskega odbora ZZB NOV Jesenice;

— 3. julija ob 18. uri promenadni koncert pihalnega orkestra jesenjskih železarjev v parku (nekdanje pokopališče) na Plavžu;

4. JULIJ — ZBOR GORENJSKIH AKTIVISTOV NA POLJANAH NAD JESENICAMI

— ob 11. uri pričetek slavnostnega zborovanja z govorom članice sveta federacije Lidije Sentjunc in podelitvijo priznanja OF jeseniške in radovljiske občine jeseniško-bohinjskemu odredu ter kulturnim programom.

V kulturnem programu sodelujejo združeni moški pevski zbori iz radovljiske občine: komorni zbor Stane Žagar Kropa, zbor DPD Svoboda Podnart, Lipa — Radovljica, A. T. Linhart Radovljica, zbor Bled, DPD Svoboda Zasp in iz jeseniške občine: Jeklar Jesenice, zbor DPD Svoboda Slavko Črne Kranjska gora in oktet DPD Svoboda F. Prešeren Breznica — Zirovnica ter pihalni orkester jesenjskih železarjev. Kot recitatorji bodo sodelovali slovenski gledališki in filmski umetniki: Milena Zupančič, Aleksander Valič, Rudi Kosmač in Danilo Benedičič.

Slavnostnemu delu bo sledil do večernih ur družabno zabavni program, v katerem bosta za ples in razvedrilo igrala zabavno instrumentalna ansambla Jožeta Kampiča in Veseli Kranjci, vmes pa bodo s krajšimi programi nastopili: godba na pihala DPD Gorje, pihalni orkester jesenjskih železarjev in moški zbor Jeklar.

Za prehrano in pijačo bodo poskrbela na prireditvenem prostoru jeseniška gostinska in trgovska podjetja. Za to priliko je izdelana posebna spominska značka, jeseniški filatelisti bodo izdali spominsko ovojnico s posebnim poštnim žigom, obiskovalci pa bodo na prireditvenem prostoru lahko kupili tudi faksimilirano izdajo Prešernove Zdravljice, ki je izšla pred 30 leti v partizanski tiskarni na Gorenjskem.

Slavnostno zborovanje na Poljanah bo v vsakem vrenju. Kako bo urejeno s prevozi, si oglejte na 11. strani Železarja.

O F
SZDL
JESENICE 74

Pred praznikom borcev, vojakov revolucionarjev

Devetindvajset let po končani narodnoosvobodilni borbi, ko so najmlajši borci za svobodo in socialistično revolucijo prerasli v zrele moške, starejši že v častitljive starčke, mnogi pa so zaradi posledic borbe in aktivne prisotnosti v uresničevanju socialistične revolucije morali prežgodaj zapustiti svoje revolucionarne vrste, bi po površni sodbi marsikdo sodil, da so to ljudje, ki so že dali svoj delež revoluciji, sedaj pa v miru uživajo svoj zasluženi počitek. Toda temu ni tako, ti borci so v večini še danes v prvih borbenih vrstah pri uresničevanju socialistične revolucije — izgradnji samoupravnega socializma in uveljavljanju vodilne vloge delavskega razreda, pri prenašanju moralnih vrednot NOB med mlade generacije in v samoupravne socialistične odnose. To tudi daje drugačno klasifikacijo 4. juliju — dnevu borca, ki ga praznujemo z velikimi družbenopolitičnimi manifestacijami, ki pomenijo nove spodbude, dogovore in obveze za dosledno uresničevanje revolucije.

To potrjuje tudi pred tednom dni končan sedmi kongres Zveze združenih borcev narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije. Res so na kongresu posvetili tudi posebno pozornost skrbi za socialnoekonomsko vprašanja borcev, toda pretežni del je bil posvečen nadaljnji izgradnji samoupravnega socializma in razvijanju revolucionarnih tradicij in pridobitev NOB ter vraščanju teh moralnih vrednot v sedanje samoupravne socialistične odnose. Ta kongresni izraz nima le manifestativnega značaja, temveč je to rezultat aktivne in ustvarjalne prisotnosti borcev narodnoosvobodilne vojske in njihove organizacije pri povojni izgradnji samoupravnega socializma. To potrjuje tudi dejstvo, da izročila narodnoosvobodilne borbe postajajo vedno bolj skrb celotne družbe.

Borci narodnoosvobodilne vojske ne praznujejo svojega dneva kot zaslužni vojni veterani odteti v preteklo slavo, temveč kot vojak — revolucionarji prisotni v vsem družbenem dogajanju pri izgradnji samoupravnega socializma. Ta svoj praznik tudi družno praznujejo z vsemi aktivisti Osvobodilne fronte in vsem ljudstvom, ki jih je podpiralo v veliki narodnoosvobodilni borbi.

Toda ta praznik hkrati pomeni prevzemanje skrbi vse družbe pri ohranjanju revolucionarnih sporočil narodnoosvobodilne borbe, ki morajo biti stalno prisotna v izgradnji samoupravnega socializma in nenehen vir revolucionarnega navdih. Pomeni tudi prevzemanje skrbi celotne družbe za socialnoekonomsko vprašanje borcev.

Ta dan pa se še s posebnim spoštovanjem spominjamo vseh tistih borcev, ki so žrtvovali svoja življenja v narodnoosvobodilni borbi ali ki se jim je prežgodaj pretrgala nit življenja zaradi nadčloveških naporov v narodnoosvobodilni borbi, posledic ran in povojne intenzivne prisotnosti pri obnovi in izgradnji domovine.

Cetrty julij, je praznik naših najboljših ljudi, ki so se, kakor pravi pesnik v tistih usodnih dneh za našo zgodovino:

Kadar tež gozdove rjovejo viharji,
drevesa se svojih korenin zavedo —
zavedali nevarnosti narodovega obstoja, ljudi, ki še danes
kot del naprednih socialističnih sil stojijo v prvi borbeni
liniji pri izgradnji samoupravnega socializma.

Razprave o samoupravljanju med komunisti Železarne

Na majski seji sveta ZK Železarne je bilo načetih več vprašanj o delovanju samoupravnih organov v temeljnih organizacijah združenega dela Železarne. Opozorila o nekaterih še neresenih in odprtih vprašanjih, so narekovala sklep sekretariata sveta ZK s katerim je naročil grupi za razvoj in pospeševanje samoupravljanja, da pripravi okvirno problematiko o teh vprašanjih, o katerih v teh dneh že razpravljajo oddelki ZK in grupe za razvoj samoupravljanja po TOZD Železarne.

Program nalaga, da oddelki morajo razpravo zaključiti do 8. julija, grupe do 16. julija. Do 24. julija pa mora sintezo ugotovitev, predlogov in sklepov narediti grupa za samoupravljanje pri svetu ZK ŽJ, ki bo vso problematiko predložila na sejo sveta ZK ŽJ. Po tem sodeč, je politična aktivnost v Železarni nezmanjšana, kljub nastopu počitniškega obdobja.

Problematika, ki je te dni v obravnavi med komunisti v Železarni je razdeljena na tri grupe, ki se sicer med seboj organsko povezujejo, vendar je zaradi lažje razprave, predvsem pa zaradi lažje analize razdeljena na: delo samoupravnih delovnih skupin, ostalih samoupravnih organov v organizacijah združenega dela in delo delegacij v okviru samoupravnih organov organizacije združenega dela Železarne. Teze, ki jih je pripravila grupa za razvoj in pospeševanje samoupravljanja pri svetu ZK ŽJ, nakazujejo konkretna vprašanja o katerih bodo komunisti izoblikovali svoja mnenja in stališča. Z drugimi besedami to pomeni konkretno komparacijo med dejanskim stanjem v Železarni in določili nove ustave in nalogami, ki sta jih pred komunisti postavila sedmi slovenski in deseti jugoslovanski kongres ZK. Uspešna in konkretna razprava je tako pogojena z dobrim poznavanjem teh dokumentov, kar na drugi strani pomeni sočasno ideološkopolitično oboroževanje ko-

munistov za uspešnejšo akcijsko dejavnost v pogledu kvalitete delovnega izboljševanja samoupravnih odnosov v TOZD in Železarni.

Torej ne gre samo za ugotovitve stanja in izoblikovanje predlogov za izboljšanje, temveč tudi za konkretne sklepe komunistov, kako se bodo vključili v prizadevanja za dosledno uresničevanje novih ustavnih določil in resolucij obeh kongresov ZK ter kako bodo v ta boj vključevali vse delavce v TOZD in Železarni.

Z gradbišča nove hladne valjarne

Izvršenega je bilo 105.000 kub. metrov površinskega izkopa. Z izkopom so pričeli tudi že na prostoru, ki je predviden za garderobne prostore in parkirišča. Kljub kasni deli pri preložitvi ceste, bo površinski izkop ves izvršen v eni fazi in ne v predvidenih dveh fazah.

Za temelje stebrov je bilo skupaj izvršenega 50.000 kub. metrov izkopa. Zabetoniranih je 34 temeljev, trije so pripravljeni za betoniranje, izkop pa je narejen še za 17 temeljev.

Pred pričetkom montaže jeklene konstrukcije bo gotovih približno 70 odst. temeljev.

(Nadaljevanje s 1. strani)

jih določili s formiranjem TOZD. Priznati moramo, da na "ustavne spremembe na mnogih področjih samoupravnih odnosov nismo bili dovolj pripravljeni. Posledica tega je, da se danes srečujemo s številnimi rešitvami, ki s pravno formalnega stališča izgledajo povsem v skladu z novo ustavo, v resnici pa ne pomenijo novih samoupravnih odnosov. Pri tem mislim na številne zelo pomembne družbene dogovore in samoupravne sporazume, ki smo jih v zadnjem obdobju potrjevali. Sprejeti so bili povsem v skladu z zakoni in ustavo, toda ali smo jih resnično razumeli in se zavestno odločali o njihovi vsebini in posledicah, ki za kolektive TOZD iz njih izhajajo. Če se vprašamo koliko železarjev je vse te sporazume in številne druge samoupravne akte resnično prebralo pred odločitvijo, bomo videli, da je to število zelo majhno.

Res je, da so to začetki samoupravnega sporazumevanja in delegatskega sistema, toda pomanjkljivosti se ne bodo odpravile same, če pri tem ne bomo organizirano delovali. To pa pomeni, da je pred ZK in vsemi subjektivnimi silami v Železarni osnovna naloga zgraditi takšen sistem informiranja in pojasnjevanja vsebine posameznih samoupravnih odločitev, da se bo sleherni delavec lahko zavestno odločal. To ne velja samo za družbene dogovore in samoupravne sporazume, ampak tudi za številne druge samoupravne odločitve v Železarni. Da bi to čimprej dosegli, moramo v Železarni organizirati službo, ki bo sposobna informacije posredovati v primerni obliki in vsebini, da bodo razumljive in dostopne slehernemu delavcu.

Graditi moramo take samoupravne odnose, ki bodo osvobodili in pospeševali ustvarjalno aktivnost delavcev in s tem višjo produktivnost dela. Le na ta način lahko dosegamo višji dohodek in s tem pogoje za materialni in duševni razvoj. To lahko dosežemo le z doslednim uresničevanjem neposrednega upravljanja, ne samo z že uveljavljenim dohodkom, ampak tudi pogoji za njegovo ustvarjanje. Pri tem lahko odigrajo pomembno vlogo samoupravne delovne skupine, ki jim v zadnjem obdobju nismo posvečali zadosti pozornosti in zato niso napredovale tako kot bi želeli. Zopet bi bili lahko zelo zadovoljni, če bi ocenjevali število njihovih sestankov. Toda številne slabosti v proizvodnji nas opozarjajo, da ni razloga za zadovoljstvo. Truditi se bomo morali, da bodo samoupravne delovne skupine bolj dosledno obravnavale obstoječe slabosti, da bi se obstoječe tehnološke, organizacijske, kadrovske in druge pomanjkljivosti hitreje odpravljale.

Takoj moramo ugotoviti, kateri ukrepi in politična prizadevanja so potrebna, da bi ne zaostajali za možnim razvojem samoupravnega odločanja v samoupravnih delovnih skupinah. Mnoge slabosti na tem področju poznamo, zato nam niso potrebne velike analize, ampak predvsem konkreten program za enotno družbeno politično in strokovno delo. Prizadevanja bodo morala biti usmerjena predvsem v to, da se pomanjkljivosti, ki ovirajo boljše delo odkrivajo in odpravljajo ter da so taka prizadevanja neposredno povezana z nagrajevanjem, boljšimi delovnimi in življenjskimi pogoji.

Naše TOZD so že dokazale, da se zavedajo družbenega značaja ustvarjenega dohodka in nujne medsebojne solidarnosti. Z novim sistemom planiranja, ki mora izhajati iz TOZD, moramo odgovornost za smotni in celovit razvoj Železarne še okrepiti. To lahko storimo le na ta način, če bodo letni srednjeročni

Železarne je dobavila Metalni TOZD Krmelj skupno 1.683.050 kg pločevine, od skupno naročenih 3.592.700 kilogramov.

Material je za I. in II. fazo v grobem dobavljen in sedaj teče dobava za III. fazo. Dela na kanalu pod halami hladne valjarne že dalj časa potekajo in je izvršen izkop ter je zabetoniranega 12 tekočih metrov kanalov. Pričeli so tudi z izkopom za kabel v valjarni Javornik, za delo v RTP pa so v teku pripravljala dela.

Delo pri gradnji bivalnice monterjev ne napredujejo tako kot je bilo predvideno in so z deli v zaostanku za približno mesec in pol. Izdelane so kleti, pritličje stanovanjskega dela in tri stanovanjske etaže. V teku je tudi izdelava grobih instalacij.

Nekatere naloge ZK Železarne ...

in" dolgoročni plani celovit prikaz potreb in možnosti v Železarni. S samoupravnim sporazumom smo se obvezali, da bomo na osnovi letnih in srednjeročnih planov urejali skupne potrebe, zato bo tehnika planiranja potrebno prilagoditi zahtevam že sprejetih načel upravljanja. To je še posebno pomembno v času, ko se v Železarni lotevamo obsežnih skupnih naložb, od katerih upravičeno pričakujemo skupne koristi.

Resolucija X. kongresa ZKJ nas neposredno obvezuje, da moramo kritično analizirati dosedanje prakso konstituiranja TOZD. V vodstvu Železarne so bile dane prve pobude za tako analizo. Pri tem bodo potrebna tudi politična stališča do posameznih vprašanj. Pogosto slišimo, da so posamezne organizacije združenega dela ustrezno ali neustrezno organizirane v duhu nove ustave. Te ocene se najpogosteje zredcirajo na ugotavljanje števila TOZD, čeprav nedvomno ni bistvo nove ustave v

številu TOZD, ampak v obstoječih samoupravnih odnosih. S tega stališča mora ZK in ostale subjektivne sile analizirati dosedanje prakso, sprejeti stališča in program za njihovo uresničitev.

To so le nekatere naloge s področja razvoja samoupravljanja v Železarni. Posebno vprašanje je uveljavitev delegatskega sistema v Železarni in v odnosu do interesnih in družbeno političnih skupnosti, kar zahteva posebno proučitev resolucij X. kongresa in konkretnih nalog. S tem povezano je vprašanje družbenega in samoupravnega dogovarjanja, ki bo moralo zapustiti sedanje formalne odnose in postati sredstvo resničnega vpliva vseh delavcev. Ob teh vprašanjih bi morali s področja samoupravnih odnosov spregovoriti o nekaterih vprašanjih, ki jih v tem sestavku ni bilo mogoče omeniti, čeprav so pomembna in smo jih glede na naloge, ki nam jih nalaga X. kongres ZKJ dolžni proučiti in ukrepati. Tomaž Ertl

Na dnevnem redu ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

uskladiti in po usklajevalnem postopku ponovno predložiti delavskemu svetu. Tak osnutek je bil predložen tudi Metalservisu v Beogradu, razen tega pa naj bi ti sporazumi v prvi fazi zajeli še Kovinotehno in Celik. Poleg teh sporazumov naj bi posamezne organizacije združenega dela, sklepale podobne samoupravne sporazume z lokalnimi trgovskimi hišami. Podobna prizadevanja so usmerjena tudi na področje specializiranih organizacij za promet z odpadnimi surovinami z DINOSOM in SUROVINO. Bili so tudi že prvi razgovori in je že oblikovan osnutek sporazuma, ki bo obravnavan še v OZD SŽ.

Predlogi samoupravnih sporazumov so oblikovani tako, da poleg usmerjanja sredstev zbranih v blagovnem prometu s posli Slovenskih železarn, predvidevajo tudi skupne naložbe in vključevanje interne banke Slovenskih železarn v medsebojne odnose.

PROJEKT ZA PROIZVODNJO TRAKTORJEV FIAT V ŽELEZARNI ŠTORE

Že ob integraciji železarn Jesenice, Ravne in Štore leta 1969, je bila poudarjena važna komponenta poslovne politike — širjenje predelave. Tako orijentacijo slovenskih železarn je pogojevalo takratno obdobje, ki je zahtevalo ukrepe za izboljšanje ekonomskega položaja v smeri podaljševanja proizvodnih faz oziroma večje finalizacije do take faze, da bo možno svobodno oblikovanje cen na trgu. Tako je med drugim prišlo leta 1970 do zamisli o proizvodnji in montaži traktorjev, kar pa je bilo seveda možno uresničiti le z ustreznim inozemsko firmo. Prišlo je do razgovorov z italijansko firmo Fiat in do zaključka, da se ta projekt prepusti železarni Štore, s čimer bi bila izkoriščena tudi njihova proizvodnja sive in modularne litine. Projekt je bil tako maja letos predložen posebni komisiji pri Slovenskih železarnah v ocenitev.

Projekt predvideva letno proizvodnjo 10.500 traktorjev tipa Fiat 300 in Fiat 350, z močjo 30 oziroma 40 KS, od tega bo 4500 traktorjev izvoženih v Italijo. Celotni investicijski stroški za naložbe v osnovna sredstva brez upoštevanja dodatnih podražitev, bodo znašali 123,6 milijonov dinarjev za obratna sredstva pa 25 milij. din. Od tega bodo sovalagatelj železarna Štore, Fiat in Agrotehna prispevali 57,4 milij. din, z namenskimi krediti italijanske banke in Ljubljanske banke pa bi se pokrilo 91,1 milij. dinarjev.

Projekt predvideva, da bi s pospešenimi pripravami, ureditvijo sklepanja pogodb in črpanja kreditov, lahko pričeli s poskusno proizvodnjo v zadnjem četrtletju leta 1975.

Iz vseh zbranih informacij in ocen, vključno z analizo tržišča, ima projekt objektivne pogoje za odobritev in realizacijo. Končno stališče in pogoji, pod katerimi naj bi se izdalo soglasje na projekt, je bilo predloženo na seji.

ČESTITAMO

Na višji šoli za organizacijo dela v Kranju je te dni diplomiral naš sodelavec VINKO PAVLENC, delavec na OTK, in si pridobil naziv inženir organizacije dela.

Na visoki tehniški šoli v Mariboru je 22. junija 1974 diplomiral na I. stopnji STANE MIHELČIČ, strokovni učitelj PK MEŠ, in si pridobil naslov inženir strojništva.

Obema iskreno čestitamo in jima želimo veliko delovnih uspehov.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽEVANJU SREDSTEV ZA POSPEŠEVANJE GOSPO- DARSKEGA SODELOVANJA Z DEŽELAMI V RAZVOJU

Gospodarska zbornica Slovenije je pozvala gospodarska podjetja Slovenije k sodelovanju za podpis samoupravnega sporazuma za združevanje sredstev za pospeševanje sodelovanja z deželami v razvoju. Doslej se je že pozitivno odzvalo 15 delovnih organizacij združenega dela, v približno prav toliko organizacijah pa je samoupravni postopek za potrditev takšne odločitve v teku.

Za Slovenske železarne je ta predlog še posebno zanimiv, saj snujejo svojo prihodnost na podlagi bogatih železovih rud, energije in surovin iz dežel v razvoju, kar naj bi se kompenziralo z izvozom industrijskega blaga, tehnologije in organizacije iz SR Slovenije. Seveda pa so za realizacijo vsega tega potrebna določena vlaganja. Vodstvo Slovenskih železarn predlaga delavskemu svetu, da se ta sporazum podpiše in za celotno sestavljeno organizacijo vplača ena vloga v višini 450.000 dinarjev.

KANDIDATI ZA VODILNA DELOVNA MESTA V SKUPNIH SLUŽBAH SLOVENSKE ŽELEZARN

Na osnovi razpisa, ki je bil izoblikovan skladno s samoupravnim sporazumom o združevanju OZD v Slovenske železarne Ljubljana in določiti razpisnih pogojev na seji upravnega sveta SŽ, je razpisna komisija prejela prijave kandidatov za vseh šest razpisanih delovnih mest. Komisija je na svoji seji ugotovila, da prijavljeni kandidati izpolnjujejo razpisne pogoje in predlaga delavskemu svetu, da jih sprejme na razpisana delovna mesta v skupnih službah SŽ in sicer:

— za direktorja metalurške dejavnosti Milana Marolta, diplomirane inženirja metalurgije,

— za direktorja finalizacije Ivana Zupana, diplomiranega inženirja strojništva,

— za direktorja financ Andreja Cetinskega, diplomiranega ekonomista,

— za direktorja tržišča in tržnih raziskav Petra Kosca, diplomiranega inženirja metalurgije,

— za direktorja organizacije poslovanja Pavla Prinčiča, diplomiranega inženirja strojništva in

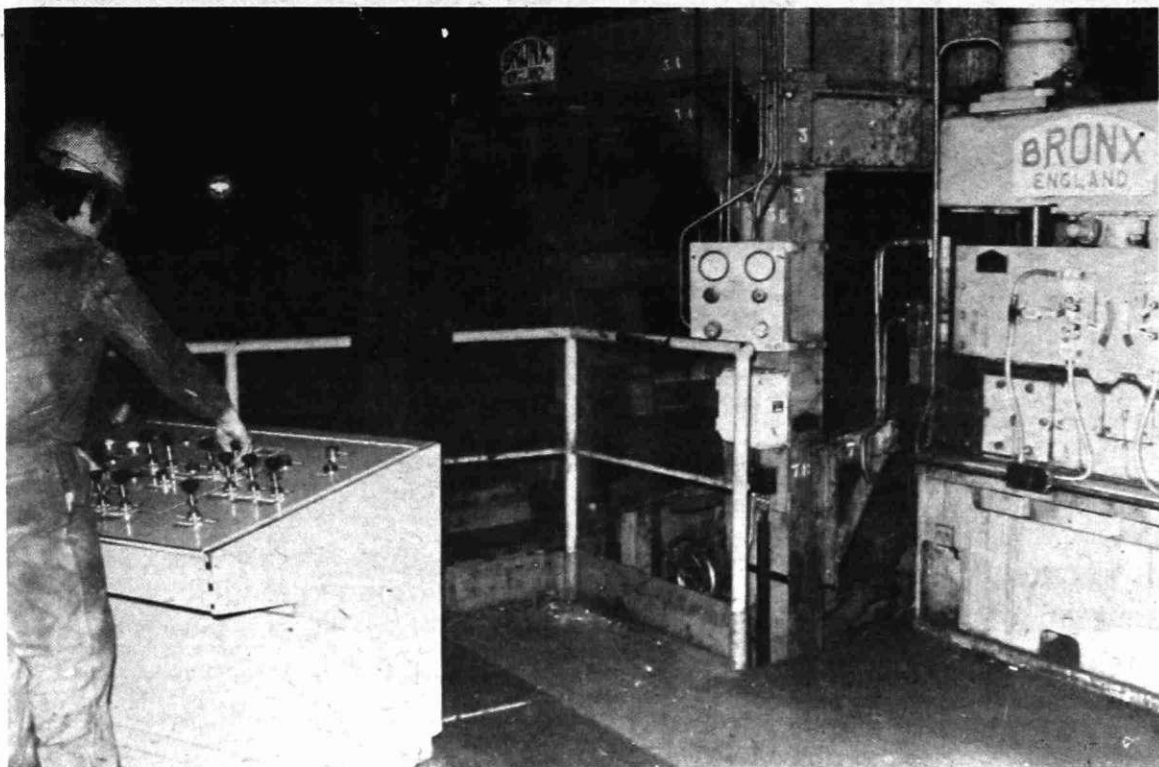
— za sekretarja Miha Potočnika, diplomiranega pravnika.

Pred odločitvijo na delavskem svetu, so skladno z razpisom moralno-politične kvalitete kandidatov presodile družbenopolitične organizacije SŽ. Obravnava kandidature Pavla Prinčiča, se na njegovo željo prelaga na kasnejši čas.

PRISTOP DELOVNIH ORGANIZACIJ SLOVENSKE ŽELEZARN K SAMOUPRAV- NEM SPORAZUMU O USTANO- VITVI SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI ZA ŽELEZNIŠKI IN LUŠKI PROMET

Informacija, ki je posredovana delegatom delavskega sveta Slovenskih železarn jih seznanja, da je bil glavni del pripom Slovenskih železarn k naslovnomu sporazumu sprejet, o čemer so bile seznanjene vse OZD SŽ in da za podpis dokumenta samoupravnega sporazuma o ustanovitvi interesne skupnosti za železniški in luški promet ni ovir. Vse OZD SŽ so pristopno izjavo tudi že podpisale.

O stališčih in sklepih, ki so jih sprejeli do posameznih vprašanj, ki smo jih v povzetkih posredovali našim bralcem, bomo poročali v naši prihodnji številki.

Sodelavec pri Bronx škarih

Poklicne vibracijske bolezni

Razumljivo je, če ste doslej o poklicnih vibracijskih boleznih slišali ali čitali manj kot o drugih poklicnih boleznih.

Zaradi poklicnih prašnih bolezni dihal in poklicnih zastrupitev obolevajo delavci že iz časov mlajše kamene dobe, a zaradi poklicnih okvar sluha že od začetka manufakture in prve industrijske revolucije. Poklicne vibracijske bolezni so zgodovinsko veliko mlajše. Od njih so praktično novejšega datuma le poklicne bolezni zaradi sevanja ali zarčenja.

Prvi strokovni opisi poklicnih vibracijskih bolezni so šele iz drugega desetletja dvajsetega stoletja, ko so za delo pričeli uporabljati vibrirajoče stroje, orodja, naprave in priprave, ki koristijo energijo v obliki stisnjenega zraka. Od tedaj je stalno večje število del in delovnih mest, kjer se pojavlja vibracija kot škodljivi dejavnik delovnega okolja in kjer obstoja potencialna ali dejanska nevarnost nastanka poklicnih vibracijskih bolezni.

Najbolj znane so vibracijske bolezni, ki nastanejo pri delu s pnevmatičnimi orodji za vrtnanje v rudarstvu, metalurgiji in gradbeništvu, pri brušenju in rezanju v kovinski in elektroindustriji, pri posluževanju čevljarjskih strojev ter posebej pri delu z motornimi žagami v gozdarstvu.

Osnovni vzrok poklicnih vibracijskih bolezni je mehanični pojav imenovan vibracija, ko neki subjekt periodično prehaja skozi neki začetni položaj. Vibracija ima amplitudo in frekvenco, merimo jo na vibracijski površini ali na telesu z napravo, ki jo imenujemo vibraciometer, a izmerjeno vrednost izražamo s pospeškom amplitude v sekundi na kvadratni centimeter.

Biološko delovanje vibracije na izpostavljenega delavca ni odvisno le od amplitude in frekvence, temveč tudi od teže, konstrukcije in stopnje vzdrževanja vibrirajočega orodja, trdote in oblike obdelovanega materiala, vlage, mraza in nefiziološkega položaja telesa pri delu.

Obstojajo tudi individualne razlike pri delavcih, ki vplivajo na pojav, potek in prognozo vibracijskih bolezni. Vibracijske bolezni se prej pojavljajo in imajo slabšo prognozo pri delavcih, ki imajo bolezen ožilja, gibal in živcev, pri delavcih, ki so nevrotični, kadilci ali vdani alkoholu, ter pri mlajših in starejših delavcih. Nasprotno, dobra telesna in duševna kondicija, zrela življenjska doba, razvitost mišic, spretnost ter izurjenost pri delu in dobra sposobnost adaptacije lahko omilijo prognozo vibracijskih bolezni.

Najpogostejše poklicne bolezni ali okvare povzročene z vibracijo so okvare ožilja, okvare sklepov, kosti, mišic in kit ter funkcionalne spremembe ali organske okvare na živcih zgornjih okončinah.

Poklicne vibracijske bolezni in okvare ožilja na rokah strokovno imenujemo poklicna vibracijska vazonevroza. Značilne so pri delavcih, ki so izpostavljeni nizkim amplitudam in visokim frekvencam vibracije — na primer pri brušenju ali delu z motorno žago. To so pravzaprav prehodni krči končnega ožilja na rokah, ki se pojavljajo pri dolgotrajni izpostavljenosti vibraciji, mrazu ali vlagi.

Subjektivne težave delavcev so preobčutljivost rok na mraz, izguba finega občutka v prstih rok, izguba moči v prstih rok, prekomerno potenje rok, pekoče bolečine v rokah in kot najbolj značilno mravljinčenje v prstih rok ter bleđenje prstov rok pri delu in v mrazu. Objektivni znaki poklicne vibracijske vazonevroze so višnjevo rdeča barva kože rok, znižana kožna temperatura rok in bleđenje prstov rok pri delu na mrazu ali pri provokacijskem poizkusu. Okvare so pogostejše na desni roki — pri levičarjih je obratno — na palcu praktično te okvare niso nikoli izražene.

Poklicne vibracijske bolezni in okvare sklepov kosti, mišic in kit na rokah so značilne za dela, kjer je delavec izpostavljen višji amplitudi in nizki frekvenci vibracije — na primer pri delu z vibrirajočimi vrtili in kladivi. To so dejansko degenerativne ali vnetne bolezni, okvare in spremembe, ki jih strokovno imenujemo artroze, nekroze, ciste, enostoz, periartritis, bursitis, miozitis, tendinitis in tako dalje. Najpogostejše so lokalizirane v zapestju, komolcu, podlakti in rami. Desna roka je seveda bolj prizadeta pri desničarjih in obratno levičarji imajo pogostejše spremembe na levi roki.

Subjektivne težave so v začetku nekarakteristične. To so bolečine v sklepih ali mišicah, ki so podobne »revmatičnim«, nato sledi stalno večja izguba grobe moči, nato omejena gibljivost v sklepu ali močna bolečina pri gibanju v prizadeti mišični skupini. Objektivno ugotovimo omejeno in bolečo gibljivost v sklepih, značilne spremembe na rentgenski sliki sklepov in kosti, zmanjšano grobo moč v mišicah in značilne elektromiografske spremembe.

Poklicne vibracijske spremembe na živcih zgornjih okončin so redkeje kot okvare ožilja in gibal. Lahko nastanejo pri delu, kjer so srednje amplitude in frekvence vibracije. Tudi pri teh velja pravilo desničarjev in levičarjev.

Subjektivne težave so predvsem bolečine v prizadetem živcu ali celem deblu. Objektivno lahko najdemo motnje v senzibiliteti in motoriki, spremembe v refleksih in v najtežjih primerih celo atrofije in ohromitve prizadetega območja.

Poklicne vibracijske bolezni ožilja, gibal in živcev so trajne, pravi-

loma se ne izboljšajo tudi če prekinemo izpostavljenost, z zdravili lahko le lajšamo težave in preprečujemo poslabšanje. Zato ima veliki preventivni pomen preprečevanje vibracije ali vsaj zgodnje odkrivanje poklicnih vibracijskih bolezni. To poskušamo doseči s tehničnimi, organizacijskimi in zdravstvenimi ukrepi.

Tehnični ali tehnološki ukrepi imajo cilj, da se s pravilno konstrukcijo orodij, strojev, naprav in priprav prepreči pojav vibracije ali da se prepreči prenos vibracije na telo delavca. To so dejansko edini pravilni primarni preventivni ukrepi proti poklicnim vibracijskim boleznim. Če to ni mogoče, je potrebno s tehničnimi preventivnimi ukrepi doseči, da vibracija ne presega maksimalno dovoljene vrednosti, ki jih določajo industrijsko-higienski kriteriji. Jugoslovani še nimamo lastnih industrijsko-higienskih kriterijev za maksimalno dovoljene vrednosti vibracije, zato uporabljamo modificirane tuje — največkrat sovjetske ali ameriške.

V mnogih podjetjih doma in v inozemstvu sem imel priliko videti resne organizacijske ukrepe za preprečevanje negativnega vpliva vibracije na delavce. Vendar so vsi ti ukrepi le s področja sekundarne ali tercialne prevencije. Antivibracijski vložki, antivibracijske rokavice, pogosti odmori, fizioterapija v času odmorov celo s kopelmi ali s sauno, menjava delavcev in drugi organizacijski ukrepi ne morejo nadomestiti primarne prevencije, to je pravilne konstrukcije orodij, ki ne povzročajo vibracije ali jo ne prenašajo na delavca.

Medicinski ukrepi so namenjeni predvsem zgodnjemu odkrivanju poklicnih vibracijskih bolezni in preprečevanju ali omejevanju njihovih posledic. To so predhodni in obdobjni zdravstveni pregledi delavcev ter zdravstvena vzgoja izpostavljenih delavcev, in strokovnih vodstvenih delavcev.

Stalno večje število novo odkritih bolnikov s poklicnimi vibracijskimi boleznimi pri nas in v svetu in resne prognoze teh bolezni nas obvezujejo, da čimbolj spoznamo njihove vzroke, potek in preprečevanje. S tem namenom sem tudi napisal ta sestanek.

dr. Mario Kocijančič

Solidarnostna pomoč ob potresu prizadetemu Kozjanskemu

Štab za odpravo posledic potresa na Kozjanskem občine Jesenice, poziva vse delovne ljudi občine, da se s solidarnostjo pridružijo vsem delovnim ljudem SR Slovenije in kot pomoč za odpravo posledic potresa na Kozjanskem prispevajo po en dnevni zaslužek.

Pomoč se nakazuje na žiro račun 50100-789-90319 Ljubljana.

Jubilanti 50-letniki

V mesecu juliju bodo praznovali 50 let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Vinko CUFER, žičarna — 5. julija, Mirko BRUNEC, splošni sektor — 8. julija, Zdravko ZUPAN, FRS — 9. julija, Justo POTOČNIK, elektro toplotna energija — 12. julija, Ciril RESMAN, žičarna — 12. julija, Vinko LIPOVEC, martinarna — 13. julija, Ignac ZUPAN, profilarna — 17. julija, Janez DOLŽAN, transport — 19. julija, Lovro HAJDIČ, hladna valjarna — 27. julija in Anica JAŠENC, hladna valjarna — 31. julija.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 1. 7.	NOČ VINKO	KOSELJ ANTON
TOREK — 2. 7.	REKAR VINKO	MENCINGER STANE
SREDA — 3. 7.	MOLAN IVAN	ZIDAR JOŽE
ČETRTEK — 4. 7.	BRUMAT MARTIN	BENEDIČIĆ MITJA
PETEK — 5. 7.	SOKLIČ JAKA	DROLČ MARJAN
SOBOTA — 6. 7.	ARH JOŽE	KAVČIČ JANEZ
NEDELJA — 7. 7.	SVETINA JOŽE	PRAPROTNIK NIKO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE od 1. do 6. julija

Dopoldan: dr. Aleksander Rjazancev in dr. Branko Dražič
Popoldan: dr. Branko Čeh.

V soboto, 6. julija, samo dopoldan dr. Branko Dražič.

ZOBNA AMBULANTA

Dopoldan: terapevt Viktor Stražišar
Popoldan: terapevt dr. Alojz Smolej

V soboto, 6. julija, samo dopoldan terapevt Viktor Stražišar.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER NA JESENICAH razpisuje

sprejem učencev v prvi razred večernega oddelka tehniške šole za šolsko leto 1974/75. Vpisali bomo:

- 20 do 30 učencev v metalurški oddelki,
- 20 do 30 učencev v strojni oddelki.

Pogoji za sprejem so:

- uspešno končana poklicna šola ustrezne stroke,
- uspešno končana šola za metalurške delavce s popolno osnovno šolo,
- zaposlitev.

Prijavo za sprejem pošljite tajništvu šole in ji priložite: zadnje šolsko spričevalo, rojstni list in potrdilo o zaposlitvi. Z opravljanjem dopolnilnih izpito bo mogoč vpis v drugi razred. Informacije o tem dobite v šoli.

Uprava

VABILO SODELAVCEM

Komisija za kulturo pri tovarniški konferenci osnovnih organizacij sindikata železarne Jesenice priredi v petek, dne 5. julija, ob 19.30 v gledališču TONE CUFAR na Jesenicah

VEČER NARODNIH PESMI IN PLESOV

Program bo izvajala folklorna skupina KUD Branko Cvetković Beograda.

Vsi zainteresirani lahko dobijo vstopnice pri obratnih referentih za kulturo.

OBVESTILO

Vse sodelavce, ki so se prijavili za letovanje v počitniških domovih Železarne obveščamo, da vse potrebne informacije lahko dobijo vsak dan od 8. do 10. ure v pisarni sindikata v delavskem domu pri Jelenu, kjer lahko vplačajo tudi denar. Napotnice za letovanje v počitniških domovih Železarne bodo izdajali tri dni pred vsakokratnim odhodom izmene z Jesenic.

Komisija za oddihe in izlete pri tovarniški konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne

Železarski globus

BRAZILIJA

Brazilski rudniki železove rude so v letu 1973 nakopali doslej največjo količino te železarske surovine in sicer 56 milj. ton. Od tega so jo 44 milj. ton izvozili, medtem ko so jo domače železarne porabile 7 milj. ton.

FRANCIJA

Francoska železarska družba UNISOR bo investirala 33 milj. do-

larjev v rudnik v zvezni državi Virginija — ZDA. Rudnik sedaj ne izkorišča. V prvem obdobju bo novi železarni Fos ob Sredozemskem morju letno dobavljala milijon ton premoga za koksiranje, pozneje pa postopno več.

INDONEZIJA

Železarska družba Krakatau Steel bo v sodelovanju z devetimi japonskimi družbami zgradila novo hladno valjarno v kraju Meraku. Letna proizvodna zmogljivost te valjarne bo 300.000 ton. Obstajajo pa realne možnosti, da kasneje ob tej valjarni zgradijo novo integralno železarno

Z gradbišča nove hladne valjarne

**DOPISUJTE
V ŽELEZARJA**

Samoupravni organi v preteklem tednu

16. seja odbora za gospodarstvo pri DSŽ

V četrtek, 20. junija 1974 je predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu železarne Emil Azman sklical 16. sejo odbora in za dnevni red predlagal pregled sklepov prejšnje seje, predlog rebalansa plana izvoza in metalurške menjave, predlog družbenega plana za III. četrtletje in predlog rekonstrukcije valjarne žice.

Vzeli so na znanje poročilo glavnega direktorja, da je večina sklepov prejšnje seje izvršenih, le nekaj jih je dolgoročnejšega značaja in so še v izvajanju.

Predlog rebalansa izvoza so sprejeli, ker je treba prodajo naših izdelkov prilagoditi domačemu tržišču, zlasti pa je treba domače tržišče boljše oskrbovati z našimi izdelki. Sprejeli so tudi predloženi rebalans metalurške menjave s pripombo, da naj ne bodo predvidene količine dokončne in jih bo treba spreminjati, zlasti če bo to narekovala potreba, da si z menjavo zagotovimo surovine in drug vložni material za našo normalno proizvodnjo.

Potrdili so družbeni plan za III. četrtletje letošnjega leta tako po količini kot po vrednosti. Plan kaže, da bo z vsemi dosedanjimi in bodočimi podražitvami osnovnih surovin potrebno povečati tudi cene naših proizvodov, ker bo sicer planirani ostanek dohodka manjši. Ugotovili so, da bo plan vrednostno dosežen le, če ga bomo dosegli tudi po količini. Zato so predlagali odboru za gospodarstvo TOZD, da sprejmejo sklepe, s katerimi bi se zadovoljili posamezni deli TOZD, da količinski plan dosežejo, ker bi drugače lahko zašli v finančne težave.

Obrazložili so predlog rekonstrukcije valjarne žice. S predlogom so se strinjali in menili, da je rekonstrukcija nujna ter v tej zvezi sprejeli naslednje sklepe:

1. Rekonstrukcija valjarne žice se odobri predvsem zaradi naslednjih vzrokov:

— s predlagano rekonstrukcijo se doseže večja specializacija proizvodnje,

— poveča se produktivnost v valjarni žice, jeklovleku in v železarni kot celoti,

— poveča se blagovna proizvodnja kvalitetne žice in

— ukinejo se težki pogoji dela in nizka produktivnost v valjarni profilov na Javorniku.

2. Delavskim svetom TOZD se predlaga, da združi sredstva v višini 35 milijonov dinarjev, in sicer v letih 1974 in 1975 po naslednjem ključu:

	din	
TOZD Talilnice	8.925.000	25,5 %
TOZD Valjarna	13.615.000	38,9 %
TOZD Hladna predelava	4.795.000	13,7 %
TOZD VET	7.665.000	21,9 %

3. Preko interne banke Slovenskih železarn je treba pridobiti kredit poslovnih bank ali doseči sovlaganje ostalih železarn v višini 60 milijonov dinarjev, kateri bi se črpali v letih 1974, 1975 in 1976.

4. Vse kredite za pokrivanje investicij v novi valjarni žice v višini 115 milijonov dinarjev bo najela Železarna, vračala pa jih bo TOZD

Valjarne. Ostale temeljne organizacije združenega dela naj prevzamejo solidarno odgovornost, v kolikor TOZD Valjarne ne bi bila sposobna sama odplačati kredita.

5. Skupnim službam se naroča:

- da sklenejo ustrezne pogodbe za nabavo opreme in postavitev iste,
- da preusmerijo prodajo valjane žice v čim kvalitetnejšo,
- da prodajo jeklovleka preusmerijo v čim kvalitetnejše proizvode z zoženim dimenzijskim programom.

6. Vse ostale temeljne organizacije združenega dela naj čimprej osvojijo novo proizvodnjo v kvalitetni izdelavi.

TOZD Valjarne

9. seja odbora za dohodek in nagrajevanje

Predsednik Jože Vilman je 21. junija sklical 9. sejo odbora za dohodek in nagrajevanje pri DS TOZD Valjarne z naslednjim dnevnim redom: pregled sklepov zadnje seje, pregled OD za maj in analize učinkov in stimulacije za operativni program in reševanje vlog in prošelj.

Odbor je ugotovil, da so bili sklepi prejšnje seje realizirani. Na dogovor, da se preveri pisanje ur za manjkajoče za Ludvika Dragana iz obrata valjarna bluming — štekel, katere ni dobil izplačanih je bilo sklenjeno, da to preveri služba SEOP in poroča na prihodnji seji.

Analizo odoseženem OD v mesecu maju je podal Stanko Malej iz SEOP. V TOZD Valjarne je bil dosežen povprečni OD 2.736 din na osebo. Najvišji OD je dosegla valjarna žice in sicer 2.833 din na osebo, najnižjega pa valjarna 2400 — 2.605 din na osebo. Visoko odstopanje v minus pri valjarni 2400 je posledica krajšega delovnega časa (ca. 16 ur), slabšega učinka in štiri odstotke nižje stimulacije na operativni program kakor je bilo doseženo v mesecu aprilu.

Stimulacija na operativni program se giblje v obratih TOZD Valjarne med šest in osem odstotkov, učinek pa je bil dosežen med 18 in 26 odstotki.

Po obravnavi prošelj in pritožb je odbor sprejel naslednje sklepe:

— Soglašajo s korekcijami operativnega programa za mesec maj v obratih valjarna Bela, valjarne žice in valjarno 2400.

— Služba SEOP naj do prihodnje seje analizira vzroke odstopanj v formiranju OD v valjarni 2400.

— Učencem ŽIC, ki so dokončali dveletno šolo za valjavce, se izplača na predlog obratovodstva valjarne Bele in valjarne 2400 enkratna nagrada v višini 500 dinarjev.

— Tovarišu Petru Frelihu, vodilnemu valjavcu v obratu valjarne

bluming — štekel, se poveča na predlog obratovodstva stimulacijski dodatek od pet na 15 odstotkov z veljavnostjo od 1. julija dalje.

— Za vestno vzdrževanje in čiščenje Custodis peči v valjarni žice, zaradi katerega ni bilo potrebno izvesti v letu 1973 remonta, se na predlog obratovodstva izplača ogrevalcem in pomočnikom ogrevalcev enkratna nagrada v višini od 300 do 500 dinarjev.

— Prošnja, oziroma zahtevke ogrevalcev in pomočnikov ogrevalcev potisne in krožne peči v valjarni 2400 po zvišanju plačilnih kategorij in pritožbo pomočnikov ogrevalcev v valjarni žice, ki prav tako zahtevajo povečanje kategorije, se odstopita preko obratovodstev, komisiji za kategorizacijo delovnih mest pri DS Železarni.

Odbor je menil, da je problematika aktualna zaradi neskladnosti v kategorijah ogrevalcev in pomočnikov v posameznih obratih TOZD Valjarne, kakor tudi dodatnega dela, ki ga navajajo ogrevalci valjarne 2400, zato naj komisija čimprej reši te prošnje oziroma pritožbe.

HZ

12. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja

Predsednik Jože Zupan je dne 19. junija sklical 12. sejo odbora za kadre in medsebojna razmerja DS TOZD z naslednjim dnevnim

redom: pregled sklepov zadnje seje in potrditev kadroviskih sprememb.

Personalne delavke so predložile odboru pismeni predlog, da se potrdi v valjarni Bela razporeditev na druga delovna mesta 25 delavcev, v adjustaji štekel na Javorniku sedem, v valjarni 2400 15 in v valjarni profilov štiri delavce.

Odbor je po pregledu predloženih spisikov potrdil predloge o spremembah.

Na znanje so vzeli tudi predlog o potrebah mladincev in mladink, ki bodo v šolskih počitnicah zaposleni v TOZD Valjarne, in sicer skupaj 32.

Obveščeni so bili tudi o opravljenih izpitih na delovnih mestih, kate-

rih je bilo v mesecu maju skupaj 31. V zvezi s poročilom o upokojenosti, ki so opravili zdravniški pregled in pridobili pravico do zaposlitve za nadaljnjih šest mesecev, je odbor sklenil, da se vsem šestnajstim upokojencem izstavi odločba o zaposlitvi do 31. decembra 1974. Dva upokojenca prenehata z delom 30. junija 1974.

Odbor je na osnovi poročila kadroviskega, iz katerega je razvidno, da je v TOZD Valjarne okrog 25 ljudi pod planom predpisanega staleža, prošelj za premestitev pa je vedno več, sklenil, da se začasno ustavijo vse premestitve iz obrata v obrat ali v drugo TOZD, dokler se stalež delavcev ne dvigne do planiranega staleža.

HZ

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

4. izredna in 13. redna seja odbora za kadre in medsebojna razmerja

Dvanajstega junija je bila 4. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja pri DS TOZD VET, na kateri so obravnavali program potreb pripravnikov za leto 1974 ter ugotovili, da rabijo naslednje pripravnike:

delovodska ali srednja šola:

— elektro stroke — 2
— strojne stroke — 8
— gradbene stroke — 3

srednja šola:

— elektro stroke — 8
— strojne stroke — 9

srednja ali višja šola:

— strojne stroke — 2
— gradbene stroke — 1

višja šola:

— elektro stroke — 2
— strojne stroke — 4
— transportne stroke — 1

višja ali visoka šola:

— elektro stroke — 2
— strojne stroke — 4
— gradbene stroke — 1

visoka šola:

— elektro stroke — 4
— strojne stroke — 4

SKUPAJ:

— elektro stroke — 18
— strojne stroke — 31
— gradbene stroke — 5
— transportne stroke — 1

Skupaj — 55 pripravnikov

Delo pripravnikov bo nadziral mentor, strokovna komisija pa bo ocenila, za kakšno delovno mesto je pripravek usposobljen, če se ne usposobi, se bo prosto delovno mesto objavilo.

Odbor je program potreb enoglasno sprejel ter predlagal DS TOZD VET, da plan potreb v celoti sprejme.

Na seji so bili tudi seznanjeni s prodajo intelektualnega dela za remont plavžev v Egiptu, s čimer se je strinjal, vendar samo pod pogojem, da je v skladu z obstoječimi pravili.

Osemnajstega junija pa je bila 13. redna seja odbora za kadre in med-

sebojna razmerja pri DS TOZD VET, na kateri so na osnovi predloga razpisne komisije imenovali šefa vzdrževanja ter postavili delavce na objavljena delovna mesta strojnik-stiskalničar HE Gorje in strojnik-stiskalničar HE Rovte.

Poleg tega so sprejeli en sklep 12. redne seje ter dva sklepa dopolnili. V nadaljevanju so razporedili na delovna mesta 18 delavcev, premeštili pa 14 delavcev, ukinitvi oddelke od osnovne tarifne postavke 16 delavcem, v enem primeru pa se odbor z ukinitvijo oddelkov ni strinjal.

Na seji so obravnavali tudi 14 prošelj kandidatov za pridobitev lastnosti delavca TOZD VET in obravnavali tri odpovedi lastnosti delavca TOZD VET.

Odbor je vzel na znanje informacijo o pritožbi upravljačev črpalk mazutin postaje Jesenice ter predlagal, da preko obratovodstva in ustreznih služb sprožijo postopek za ureditev neskladja. Na znanje so vzeli tudi informacijo o sklepu odbora za dohodek in nagrajevanje pri DS Železarni ter o vložitvi zahtevka za upokojeve enega člana tehničnega inšpektorata.

NZ

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

Največja britanska železarska družba British Steel Co. bo v bližnji prihodnosti povečala proizvodne zmogljivosti svoje železarne Llanwen. Zgradili bodo še tretji plavž, za katerega bodo investicijski stroški znašali 33 milj. dolarjev. Denar bo posodila evropska investicijska banka (European Investment Bank).

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON

Energija v bodočnosti

Uvod

Obdobje, ko je bilo na voljo dovolj cenene energije je minilo. Zaradi tega strokovnjaki v vseh industrijskih dejavnostih intenzivno razmišljajo kako zmanjšati porabo energije ali obstoječo nadomestiti s cenejšo. S tem seveda ni misljeno, da bomo spet uvedli mline na veter ali samokolnice. Vendar eno je jasno. Industrija bo postopno, kjer bo le mogoče, prehajala z nafte na druge vire energije.

Takšni prehodi z enega energetskega vira na drugega, niso nič novega. V preteklem desetletju sta prišla do valjave predvsem ceneni zemeljski plin in nafta. Kot primer lahko navedemo Zvezno republiko Nemčijo. V letu 1960 je predstavljal v tej državi premog 60 % vse porabljene energije. Leta 1971 je nafta že dosegla število 54,9 %. Podobno je bilo tudi v Franciji. Premog je bil leta 1960 še zastopan s 55 %, leta 1971 pa je že nafta zajela 66,4 %.

Delež posameznih vrst energije leta 1971 je v nekaterih državah znašal (v odstotkih):

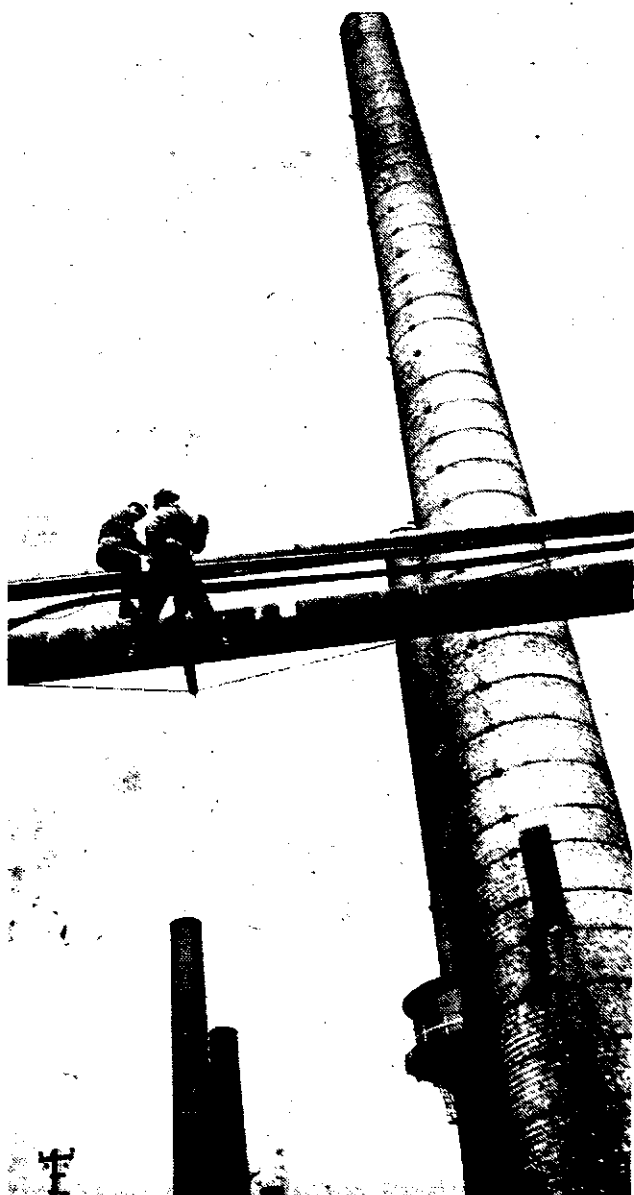
Država	Nafta	Premog	Zem. plin	Jedrsko	Hydro in geotermična
ZDA	45,4	19,1	33,2	0,6	1,7
Kanada	53,4	11,6	22,6	0,7	11,7
Japonska	75,2	19,9	1,0	0,7	3,2
Vel. Britanija	45,6	43,5	7,7	3,0	0,2
Francija	66,4	22,0	6,8	1,5	3,3
Zv. rep. Nemčija	54,9	36,6	7,3	0,6	0,6
Italija	79,7	6,6	9,6	0,7	3,4
Belgija	63,7	25,0	11,3	0,0	0,0
Nizozemska	60,4	5,6	33,8	0,2	0,0

Vzporedno z izredno podražitvijo nafte, je premog v zadnjem času ponovno pridobil nekaj svoje nekdanje popularnosti. Zato predvidevajo, da bo v bližnji prihodnosti vedno več premoga uporabljenega za predelavo v plinaste in tekoče proizvode. S tem bodo lahko rešili vprašanje onesčiščenja ozračja in okolice. Vzporedno s tem pa bo možno uporabiti tudi lignit, oljni pesek in druge podobne materiale.

Premog

Premog je zaenkrat najbolj primerno nadomestilo za sedanjo energetske stisko, ki jo povzroča pomanjkanje in visoka cena nafte. Velike zaloge premoga ima večina industrijsko visoko razvitih držav. Sorazmerno dobro je tudi poznana tehnologija za njegovo predelavo v plinasto ali tekoče gorivo.

Zato se samo po sebi postavlja vprašanje: Zakaj že danes premog bolj učinkovito ne rešuje sedanjo energetske krizo? (Nadaljevanje prihodnjič)

Na podlagi 5. čl. in v zvezi s 4. čl. zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, so delavci v temeljni

— pri operativnem (dnevnem) organiziranju dela razporediti na odgovorne in nevarne dela le take delavce, ki imajo

— odstraniti ali zahtevati odstranitve z dela tistih delavcev, ki nri svojem delu ne uočevajo nevarnosti in zahtev za varno

— odstraniti ali zahtevati odstranitev z dela tistih delavcev, ki pri svojem delu ne upoštevajo predpisov in zahtev za varno delo, ali ki s svojim delom ogrožajo zdravje in življenje sebi in sodelavcem, ter jih predlagati v postopek,

— zahtevati in zagotoviti, da se v obratu uporabljajo sredstva za osebno varstvo in osebna varstvena oprema, ki je predpisana v posebnem normativu in ki je predpisana za posebna oz. izredna dela,

— obvestiti SVD o vsaki poškodbi, za katero delavec boluje, na predpisanih obrazcih in v roku 24 ur, pri tem mora s podpisom zagotoviti, da so navedeni podatki točni in da so opisi poškodb in vzroki dovolj izčrpnosti za jasno sliko o poškodbi,

— takoj ukrepati v skladu z določili, ki jih vsebuje samoupravni akt, ko ugotovi ali pa mu je javljena kršitev predpisanih obveznosti za varstvo pri delu,

— skrbeti, da delovni in pomožni prostori ter stroji in naprave niso dane v uporabo oz. obratovanje brez strokovnih ocen, atestov, uporabljenih dovoljenj ali internih dovoljenj za uporabo oz. obratovanje,

— zahtevati in omogočiti, da se delavci obvezno odzovejo na zahtevane zdravstvene preglede,

— zahtevati in omogočiti, da se delavci obvezno odzovejo na zahtevane tečaje in periodične preizkuse znanja o varnem načinu dela,

— skrbeti in zagotoviti, da delavec, ki je stalno ali začasno razporejen na drugo delovno mesto, ne dela samostojno, dokler uspešno ne zaključi usposabljanja na delovnem mestu,

— skrbeti, da so za vsa delovna mesta v obratu izdelane analize delovnih postopkov za neposredno poučevanje (usposabljanje) novoprejetih ali premeščenih delavcev,

— skrbeti, da delavec ni razporejen na samostojno delo prej, dokler ne dokaže usposobljenosti po predhodnem usposabljanju na osnovi analize delovnih postopkov.

41. člen

V primeru, ko obratovodja ni na delu, prevzame vse njegove obveznosti oseba, ki ga nadomestja.

3. Neposredno odgovorni delavci (neposredni vodje dela)

42. člen

V tem poglavju so navedene obveznosti za vse delovodje in njihove namestnike ter za vse druge delavce, ki stalno ali začasno opravljajo, delno ali v celoti, dolžnosti delovodje oz. neposrednega vodje dela.

43. člen

Delovodja je obvezen:

— skrbeti, da se vsi organizacijsko in strokovno njemu dodeljeni delavci, ki so na novo sprejeti oz. začasno razporejeni z drugih delovnih mest, usposobijo za varno delo na novem delovnem mestu in po predpisanem programu (analize dela),

— sam izvajati usposabljanje za varno delo na delovnem mestu in po predpisanem programu za delavce, navedene v predhodni točki, v primerih, ko za to ni določen posebni inštruktor,

— sodelovati v ustrezni komisiji, pred katero delavec teoretično in praktično dokazuje, da je usposobljen samostojno opravljati delo na delovnem mestu,

— sodelovati v ustrezni komisiji, ki po predpisanem programu periodično preverja znanje delavcev o varnem in zdravem načinu dela,

— sodelovati pri izdelavi analiz dela oz. delovnih postopkov, ki služijo za praktično usposabljanje delavcev na delovnem mestu, za periodično preverjanje znanja delavcev o varnem in zdravem načinu dela in za izdelavo navodil za varno delo,

— za vsa delovna mesta s povečano nevarnostjo za poškodbe in zdravje zahtevati od obratovodje, da izda naloge za izdelavo navodil za varno delo, če takih navodil še ni,

— delavce, ki so mu organizacijsko in strokovno dodeljeni, dnevno poučevati in dopolnjevati njihovo znanje o pravilnem in varnem načinu dela,

— skrbeti in zagotoviti, da organizacijsko njemu dodeljeni delavci dobijo in na pravilen način ter namensko uporabljajo predpisana sredstva za osebno varstvo in osebno varstveno opremo,

— skrbeti in zagotoviti, da se takoj odstranijo vse okvare in pomanjkljivosti na delovnih pripravah, napravah, orodju, delovnih prostorih, sredstvih za osebno varstvo in osebni varstveni opremi,

— seznaniti obratovodjo oz. drugega neposrednega vodjo o okvarah in pomanjkljivostih, ki so navedene v predhodni točki in katerih odstranitev ni v njegovi moči ali pristojnosti,

— ustaviti delo, obratovanje oz. uporabo delovne naprave, če zaradi teh grozi nevarnost poškodb in zdravstvenih okvar in o tem takoj seznaniti obratovodjo,

— dnevno vpisovati v raportno knjigo vse nepredvidene dogodke, tehnične, tehnološke in organizacijske kadrovske naprave, ki so ali ki bi lahko imeli za posledico nezgodo pri delu,

— pri operativnem (dnevnom) organiziranju dela razporediti na odgovornejša in nevarnejša dela le take delavce, ki imajo za taka dela priznano strokovno usposobljenost in so usposobljeni za varno opravljanje dela na takih delovnih mestih,

— odstraniti z dela vsakega delavca, ki pri svojem delu ne upošteva predpisov in zahtev za varno delo, ki pri svojem delu ne uporablja predpisanih in zahtevanih sredstev za osebno varstvo in osebne varstvene opreme ali s svojim delom ogroža življenje ali zdravje sebi ali sodelavcem,

— odstraniti z dela vsakega delavca, ki je očitno pod vplivom alkohola, če alkotest pokaže stopnjo nad 0,3 promila,

— odstraniti z dela vsakega delavca, ki je pri njem opazna kakršna koli fizična ali psihična prizadetost, kar bi lahko povzročilo poškodbe in zdravstvene okvare pri delu,

— takoj raziskati vsako nezgodo, oz. poškodbo pri delu, primerno ukrepati in delavca po potrebi takoj napotiti na najbližjo rešilno postajo,

— takoj vpisati v predpisano knjigo vsako poškodbo pri delu, izpolniti prijavo o nesreči pri delu, če poškodovanec zaradi posledic isti dan ne more nadaljevati z delom, pri čemer mora posebno točno in izčrpno navesti opis poškodb in vzroke ter posredovati obratovodji zahtevane podatke,

— ob vsaki hujši, smrtni ali kolektivni poškodbi obvestiti reševalno ekipo, varnostnega inženirja, najbližjo rešilno postajo in obratovodjo. Poskrbeti, da kraj nezgode ostane nespremenjen do prihoda komisije, poskrbeti in zagotoviti posebne ukrepe v primerih, če grozi nevarnost še za druge poškodbe ali za večjo materialno škodo, popisati očitilce poškodb, posredovati tistemu, ki vodi preiskavo vse zahtevane podatke za izčrpen zapisnik o tehničnih, tehnoloških in organizacijsko kadrovskih dejstvih, ki so povzročila poškodbe,

— takoj javiti obratovodju vse kršitve delovnih dolžnosti s področja varstva pri delu, da bo lahko uvedel postopek proti kršilec.

VII. NAČIN SPREJEMANJA, DOPOLNJEVANJA ALI SPREMINJANJA TEGA SPORAZUMA

44. člen

Predlog tega sporazuma, njegove spremembe ali dopolnitve pripravi delavski svet TOZD. Pri pripravi predloga morajo biti zastopani delavci iz vseh obratov TOZD ter predstavniki sindikalne organizacije v TOZD.

Predlog samoupravnega sporazuma morajo sprejeti delavci TOZD z večino glasov, kar se ugotovi med javno razpravo, prek samoupravnih delovnih skupin.

Predlog samoupravnega sporazuma mora biti v javni razpravi najmanj 15 dni.

45. člen

Med javno razpravo morajo ta sporazum obravnavati delavci v zborih delavcev TOZD prek samoupravnih delovnih skupin na svojih sestankih.

Samoupravne delovne skupine morajo podati morebitne pripombe in imenovati delegata za usklajevanje teh pripomb z ostalimi delegati TOZD.

Usklajevalni postopek sme trajati največ 10 dni. Po končanem usklajevalnem postopku se delavcem v TOZD vroči izjava, katero podpisajo, če se strinjajo s pravicami in obveznostmi, ki so določene v tem sporazumu.

46. člen

Samoupravni sporazum je sklenjen, ko dve tretjini vseh delavcev v TOZD izjavita, da se strinjata s pravicami in obveznostmi, ki so določene v predlogu tega sporazuma. Po enakem postopku se sklenejo tudi spremembe in dopolnitve tega sporazuma.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

47. člen

Ta samoupravni sporazum velja tudi za delavca, ki ni dal pismene izjave, da se strinja s pravicami in obveznostmi, ki so v sporazumu določene, če v roku 10 dni po tem, ko je sporazum sklenjen, ne poda pismene izjave, da želi, da mu preneha lastnost delavca v združenem delu.

48. člen

Določbe pravilnika o varstvu pri delu železarne Jesenice veljajo smiselno še naprej, dokler ne bo v TOZD sprejet ustrezen splošni akt.

49. člen

Ugotovitveni sklep, da je ta sporazum sklenjen, sprejme delavski svet TOZD z dnem, ko je najmanj dve tretjini delavcev podpisalo izjavo, da se s pravicami in obveznostmi, ki so v njem določene, strinjajo.

Na podlagi 5. čl. in v zvezi s 4. čl. zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, so delavci v temeljni organizaciji združenega dela od do obravnavali predlog in sprejeli

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o varstvu pri delu v temeljni organizaciji

združenega dela

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

V TOZD (v nadaljnjem besedilu: TOZD) mora biti delo organizirano in izvajano tako, da delavec v združenem delu (v nadaljnjem besedilu: delavec) s potrebno delovno sposobnostjo ob normalni pazljivosti dela brez nevarnosti za lastne poškodbe in zdravje, kakor tudi brez nevarnosti za poškodbe in zdravje sodelavcev ter sredstev za delo.

2. člen

Pred pričetkom dela na določenem delovnem mestu mora biti vsak delavec natančno seznanjen z delovnimi pogoji, z delovnim mestom, s pravicami in obveznostmi iz varstva pri delu, z nevarnostmi pri delu, in z neposrednimi sodelavci.

3. člen

Varstvo pri delu organizirajo, izvajajo in izboljšujejo vsi delavci TOZD, samoupravni organi, individualni poslovodni organ, vodilni in drugi odgovorni delavci ter strokovne službe, vsak na svojem področju dela v okviru svojih pristojnosti in nalog.

4. člen

Sodelovanje delavcev TOZD za uresničevanje varstva pri delu vsebuje predvsem:

- sodelovanje pri oblikovanju ukrepov in normativov varstva pri delu,
- izvajanje ukrepov in normativov varstva pri delu,
- dajanje predlogov in sodelovanje pri uvajanju bolj uspešnih, koristnejših in primernejših ukrepov za odstranjevanje nevarnosti za poškodbe in zdravstvene okvare.

5. člen

Varstvo pri delu v TOZD se uresničuje in pospešuje vzporedno z organiziranjem in pospeševanjem proizvodnega in tehnološkega procesa ter delovnih postopkov nasploh. Zato morajo tehnološka navodila vsebovati vse elemente za organizacijo in izvajanje varnega dela.

6. člen

O uresničevanju pravic in obveznosti delavcev iz varstva pri delu, odločata v skladu s tem sporazumom in drugimi samoupravnimi akti delavski svet TOZD in komisija za kršitev delovnih dolžnosti v TOZD.

Način uresničevanja pravic in obveznosti delavcev, ki so določene v tem sporazumu, se ureja s splošnim aktom.

7. člen

Strokovne zadeve iz varstva pri delu opravlja v TOZD varnostni inženir TOZD, skupne zadeve, pomembne za dve ali več TOZD pa strokovna služba v organizaciji skupnih služb Železarne.

II. OBVEZNOSTI IN PRAVICE DELAVCEV V ZVEZI Z VARSTVOM PRI DELU

8. člen

Delavec mora opravljati svoje delovne naloge z normalno pazljivostjo, da s tem prispeva k varovanju svojega življenja in zdravja, kakor tudi življenja in zdravja drugih sodelavcev.

Pred razporeditvijo na delo se mora seznaniti s predpisi in varnostnimi ukrepi v zvezi z delom, kakor tudi z organizacijo in izvajanjem varstva pri delu nasploh.

Delavec mora upoštevati predpisane varstvene ukrepe, skrbeti za izvajanje in pospeševanje varstva pri delu, namensko uporabljati vse varstvene naprave in sredstva za osebno varnost ter pazljivo ravnati z njimi in jih vzdrževati v brezhibnem stanju oz. takoj prijaviti neposredno odgovorni osebi vsako opaženo pomanjkljivost, okvaro ali drug pojav, ki lahko ogroža varstvo pri delu.

9. člen

Direktor TOZD in drugi odgovorni delavci imajo poleg pravic in obveznosti po tem sporazumu pravice in obveznosti, ki izhajajo iz njihove funkcije in so določene v aktu o sistemizaciji delovnih mest.

Odgovorni delavci v smislu tega sporazuma so: vodje dejavnosti, obratovodje, vodje služb, oddelkov, odsekov, asistenti, samostojni referenti, delovodje ter delavci na sorodnih delovnih mestih.

10. člen

Delavec je dolžan stalno izpopolnjevati svoje znanje iz področja varstva pri delu. V ta namen se organizirajo seminarji, sestanki in predavanja.

11. člen

Pred nastopom dela v TOZD je delavec na zdravniškem pregledu dolžan zdravniku prijaviti bolezen ali katerokoli drugo zdravstveno hibo, ki se težko ali sploh ne more ugotoviti z zdravniškim pregledom. Isto je delavec dolžan storiti ob razporeditvi na drugo delovno mesto.

12. člen

Poleg že navedenih obveznosti je delavec obvezen upoštevati predpisane ukrepe in točno izpolnjevati navodila, ki so predpisana za njegovo delovno mesto, predvsem pa:

- upoštevati vse opozorilne napise, gesla in znake, ki opozarjajo na nevarnosti,
- vzdrževati se kajenja in ne vstopati z odprtim ognjem v prostore, kjer so lahko vnetljive snovi, tekočine, plini ali pare,
- privezati se z vrvo ali zaščitnim pasom pri vseh delih na nezavarovani višini,
- pred vstopom v notranjost posod kot so kotli, baloni, cisterne, v katerih so bile lahko vnetljive ali eksplozivne snovi, tekočine, plini ali pare, mora te posode temeljito prezračiti in jih razsvetljevati s prenosno el. svetilko napetosti 24 V,
- ne zadrževati se pod obremenjenimi dvigali ter žerjavi in upoštevati, da je prehod pod bremeni strogo prepovedan,
- ne uživati hrane, kaditi ali žvečiti tobak v delovnih prostorih, kjer je potrebna posebna previdnost zaradi poklicnih obolenj (delovna mesta za minimiranje, patentiranje žice ipd.),
- nezgodo ali poškodbo takoj prijaviti svojemu neposrednemu odgovornemu, najkasneje pa do konca delovne izmene, zaradi vpisa le-te v posebno knjigo prijave nezdod,
- po opravljenem delu svoje delovno mesto pospraviti, odstraniti vse odpadke in nečistočo, svoje orodje in sredstva za osebno varstvo pa shraniti na za to določeno mesto,
- nuditi vso pomoč sodelavcem v primerih nezdod,
- najkasneje v 24 urah prijaviti delovodju oziroma neposredno odgovornemu delavcu poškodbo na poti na delo oziroma z dela sam ali kako drugače. Tej prijavi se mora predložiti tudi potrdilo o prijavi dogodka postaje milice (v primerih prometne nezdode) ali izjavo priče, če ni bila prometna nezdoda,
- prijaviti delovodju osebno psihofizično stanje, ki bi pri delu lahko vplivalo na varen način dela.

13. člen

Delavec, ki je premeščen iz enega v drugi obrat, mora vrniti samo tista sredstva za osebno varstvo pri delu, ki jih na novem delovnem mestu ne bo uporabljal. Vsi tisti delavci, ki jim iz kakršnihkoli razlogov preneha lastnost delavca, morajo vrniti ta sredstva v celoti.

14. člen

Delavec sme delati ponoči brez presledka najdalj en teden, nato pa se ga mora razporediti na delo v drugem delovnem času. Za nočno delo se morajo delavcu zagotoviti predpisani pogoji, ki mu omogočajo normalno in varno opravljanje dela. Delavec ima pravico odkloniti nočno delo, če niso zagotovljeni pogoji za varno opravljanje nočnega dela.

15. člen

Delavec ima pravico in obveznost odkloniti delo, če mu ni zagotovljeno predpisano varstvo pri delu ali zaradi neizvedenih predpisanih varnostnih ukrepov, vse dokler se le-ti ukrepi ne izvedejo.

16. člen

Če delavcu ni zagotovljeno predpisano varstvo pri delu, ima pravico in obveznost zahtevati od odgovornega delavca, da se ta nevarnost čim prej odpravi.

Če se ne storijo ustrezni ukrepi v roku osmih dni, ima delavec vso pravico in obveznost, da primer prijavi službi za varstvo pri delu, sočasno pa ima pravico obrniti se tudi na pristojni organ inšpekcije dela.

17. člen

Delavec ima pravico, od neposredno odgovornega delavca zahtevati, da ga natančneje seznani z nevarnostmi dela, s pravicami in obveznostmi v zvezi z varstvom pri delu in pogoji dela na delovnem mestu, na katerega je razporejen.

18. člen

Delavec ima pravico zahtevati zamenjavo izrabljenih ali neuporabnih sredstev ter opreme za osebno varstvo pri delu že pred iztekom predpisanega trajanja uporabe teh sredstev, če ta sredstva in oprema ne morejo več služiti svojemu namenu.

19. člen

Delavec odgovarja za prevzeta in zaupana mu sredstva za osebno varnost ali varstveno opremo. Manjkajoča sredstva za osebno varnost ali varstveno opremo, mora prijaviti neposrednemu odgovornemu delavcu, ki je dolžan nadomestiti delavcu manjkajoči del.

Delavec je dolžan povrniti škodo za manjkajoči del, sredstev za osebno varnost ali varstvene opreme, če je do manjka prišlo zaradi delavčeve velike nepazljivosti ali namenoma.

20. člen

Delavec ima pravico predlagati kontrolo pogojev dela in splošnega stanja varstva pri delu v obratu, če to smatra za potrebno in če po njegovem mnenju obstajajo pomanjkljivosti. Prav tako lahko zahteva uvedbo posameznih ukrepov varstva pri delu ali zamenjave posameznih varnostnih naprav na strojih ali napravah, če se s tem izboljšuje in izpopolnjuje varnost pri delu.

III. POSEBNE KATEGORIJE

Varstvo žena, invalidov in mladoletnikov

21. člen

Delavke in delavci, ki še niso dopolnili 18. leto starosti, ne smejo delati na delovnih mestih, na katerih se pretežno opravljajo posebno težka dela niti dela, ki lahko škodijo in s povečano nevarnostjo vplivajo na zdravje in življenje delavca.

Za fizično težka dela je smatrati tista, pri katerih morajo delavci dvigati ali prenašati bremena nad 20 kilogramov teže.

Za zdravje škodljiva je smatrati tista dela, pri katerih so maksimalno dovoljene koncentracije škodljivosti prekoračene.

Delovna mesta, na katerih je prepovedano delo žensk, mladoletnih delavcev in invalidov, so navedena v samoupravnem sporazumu o sistemizaciji delovnih mest.

22. člen

Delavke ne smejo opravljati nočnega dela, ne da bi pri tem lahko uveljavile najmanj sedemurni počitek v času med 22.00 in 07.00 uro, mladoletni delavci pa med 22.00 uro in 6.00 uro naslednjega dne.

Prepoved iz 1. odstavka tega člena ne velja za delavko, ki dela na delovnem mestu, na katerem ima posebne pravice in odgovornosti, ali na delovnem mestu, na katerem se opravlja delo zdravstvene in socialne službe.

23. člen

Delavke v TOZD so lahko razporejene na nočno delo, če to terjajo posebno resne družbene, ekonomske, socialne ali podobne okoliščine splošnega pomena ob pogoju, da dobi TOZD za uvedbo takega dela predhodno soglasje pristojnega republiškega upravnega organa.

24. člen

Delavka med nosečnostjo oz. z otrokom starim do enega leta ne sme delati dalj kot poln delovni čas in ne ponoči.

25. člen

Delavec do dopolnjenega 18. leta starosti ne sme opravljati nočnega dela.

Delavcu, ki še ni star 18 let, ni dovoljeno naložiti, da dela dalj kot poln delovni čas.

26. člen

Delavki ali delavcu, ki je že dopolnil 17 let, se sme naložiti delo tudi ponoči, če to terjajo posebne resne družbene, ekonomske, socialne in druge okoliščine kot:

- nujno nadaljevanje dela, ki ga je med dnevom prekinila višja sila ali nepričakovan dogodek,
- nujno nadaljevanje dela, ki ga ni bilo mogoče pričakovati in nima periodičnega značaja,
- preprečevanje škode na surovinah ali drugem materialu.

27. člen

Delavec, pri katerem nastopi invalidnost, ima pravico delati na svojem ali drugem delovnem mestu, če more glede na preostalo delazmožnost brez poklicne rehabilitacije delati na tem delovnem mestu.

Delavcu, ki mu je ugotovila in priznala invalidnost invalidska komisija, mora biti zagotovljeno ustrezno delo v TOZD, drugi TOZD ali v OSS, kar uredi kadrovski sektor v dogovoru s kadroviki TOZD in prizadetim delavcem.

IV. UVELJAVLJANJE PRAVIC IZ VARSTVA PRI DELU

28. člen

Delavec, ki mu je bila po tem samoupravnem sporazumu kršena pravica do varstva pri delu, se za uveljavitev pravice lahko obrne neposredno na:

- neposrednega vodja dela (delovodja)
- obratovodja
- varnostnega inženirja TOZD
- službo za varstvo pri delu oz. socialno zdravstveno službo v OSS

- odbor za delovno varnost TOZD
- delovno inšpekcijo

Uveljavljanje pravic se praviloma stopnjuje kot je navedeno v prvem odstavku tega člena.

29. člen

Pismeno zahtevo za varstvo pravic iz področja varstva pri delu uveljavlja delavec v skladu z določili samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD.

30. člen

Obveznosti za zagotovitev varnih in zdravih delovnih pogojev v TOZD imajo tudi: SVD, soc. zdravstvena služba, nabavna služba, sektor novogradenj in druge službe, ki so organizirane v organizaciji skupnih služb Železarna Jesenice.

Te obveznosti so razvidne iz Temelnjega samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v delovno organizacijo železarna Jesenice in statuta železarna Jesenice.

V. NALOGE ORGANOV SAMOUPRAVLJANJA

1. Delavski svet TOZD

31. člen

Delavski svet TOZD je za izvajanje varstva pri delu predvsem dolžan, da:

- sprejema program ukrepov za varstvo pri delu, ki mora biti sestavljen del gospodarskega načrta TOZD, upoštevan pa mora biti tudi v finančnem planu, planu proizvodnje, planu investicij, pri vseh projektih, načrtih, rekonstrukcijah in modernizaciji obratov TOZD,

- odloča o višini sredstev za realizacijo programa ukrepov za varstvo pri delu in denarnih sredstev za nabavo sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu,

- najmanj enkrat letno obravnava delovne pogoje in sprejema ukrepe za zagotovitev in pospeševanje varstva pri delu,

- obravnava poročilo inšpektorja za delo o ugotovljenem stanju v TOZD in odloča o ukrepih za odpravo nepravilnosti,

- obravnava smrtno primere, hujše poškodbe in kolektivne nezgode ter sprejema sklepe za odpravo vzrokov,

- sprejema letni in dolgoročni načrt za ureditev tehničnih, sanitarnih, higienskih in drugih naprav, ki zagotavljajo varno in zdravo delo,

- obravnava poročila odbora za delovno varnost TOZD in sprejema ustrezne sklepe; v zvezi s tem zadolži odgovorne osebe ali službe za izvajanje in uresničevanje programov in sklepov.

2. Komisija za kršitev delovnih dolžnosti

32. člen

Pristojnosti komisije za kršitev delovne dolžnosti so določene v statutu TOZD.

3. Odbor za delovno varnost

33. člen

Pristojnosti odbora:

- Sprejema program preventivnih in sanacijskih ukrepov s področja delovne varnosti, ki obsega: varstvo pri delu, zdravstveno in socialno varstvo ter požarno varnost. Predlaga delavskemu svetu TOZD odobritev potrebnih sredstev.

- Obravnava tekočo problematiko s področja delovne varnosti in sprejema ukrepe,

- Obravnava smrtno in težje poškodbe, kolektivne nezgode, poročila in zahteve inšpekcijskih služb, službe za varstvo pri delu in vodstva TOZD ter sprejema ukrepe za odpravo vzrokov,

- Sprejema interne predpise iz varstva pri delu v TOZD,

- Občasno poroča delavskemu svetu TOZD o svojem delu.

4. Direktor TOZD

34. člen

Direktor TOZD je v zvezi z organiziranjem, pospeševanjem in izvajanjem varstva pri delu odgovoren, da predlog gospodarskega načrta TOZD in investicijski plani, projekti ter načrti rekonstrukcij modernizacije TOZD ali posameznih obratov in oddelkov vsebujejo tudi program ukrepov za varstvo pri delu; predlog finančnega plana pa sredstva za njihovo realizacijo. Odgovoren je za izvajanje sprejetega sporazuma o varstvu pri delu, dolžan je skrbeti za izvajanje varstvenih ukrepov.

35. člen

Direktor TOZD mora proučiti okoliščine in vzroke vsake smrtno ali hujše poškodbe, po potrebi v ta namen imenuje posebno strokovno komisijo. V primeru poškodb mora takoj ukrepati, da se pomanjkljivosti odpravijo, odgovorne in druge delavce pa pokliče na odgovornost zaradi kršitve delovne dolžnosti.

Na osnovi poročil varnostnega inženirja TOZD je dolžan stalno spremljati gibanje števila, vrst in vzrokov poškodb ter obolenj v zvezi z delom in ukrepati za odpravljanje vzrokov z ureditvijo boljših delovnih pogojev.

36. člen

Dolžan je nadzirati delo odgovornih delavcev pri izvajanju varstva pri delu. Ima pravico odstraniti z dela delavce zaradi kršenja varstva pri delu ali predlagati odstranitev delavca iz TOZD zaradi hujše kršitve predpisov varstva pri delu.

37. člen

Direktor TOZD obvešča organe samoupravljanja o pomanjkljivostih in nepravilnostih s področja varstva pri delu ter jim predlaga ukrepe za njihovo odpravo.

Skrbi, da so izvršeni sklepi samoupravnih organov, ki imajo namen izboljšati varstvo pri delu.

Odgovoren je, da so inšpekcijski organi pravočasno obveščeni o sprejetih ali nameravanih ukrepih, če so ti organi to zahtevali.

Odgovoren je, da so inšpekcijski organi pravočasno obveščeni o sprejetih ali nameravanih ukrepih, če so ti organi to zahtevali.

Odgovoren je za vsa druga opravila s področja varstva pri delu, za katera je zadolžen po zakonu, temeljnem samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD v delovno organizacijo železarna Jesenice, statutu, samoupravnem sporazumu in drugih samoupravnih aktih ali sklepih.

VI. NALOGE ODGOVORNIH DELAVCEV

38. člen

Odgovorni delavci v TOZD, obratih in službah so vsak na svojem delovnem področju odgovorni za neposredno izvajanje varstva pri delu, tako kot to določajo zakon, temeljni samoupravni sporazum, statut, samoupravni sporazum in drugi samoupravni akti ter navodila, ki urejajo varstvo pri delu.

Njihova odgovornost izhaja iz delovnega mesta, ki ga zasedajo, ter iz njihovih pravic in obveznosti v okviru njihovega delokroga.

39. člen

1. Varnostni inženir TOZD je obvezen:

- sodelovati z obratovodstvi in vodji ter predlagati strokovne rešitve o izpopolnjevanju obstoječih in uvedbi novih delovnih priprav in naprav ter orodja, posebej pa še varnostnih priprav in varnejših delovnih postopkov,
- ugotavljati, koliko je delo na posameznih delovnih mestih varno pred poškodbami in zdravstvenimi okvarami,
- sam ali v strokovnih skupinah ocenjevati, koliko je organizacija dela v skladu s principi varstva pri delu. V zvezi s tem predlaga in zahteva ustrezne ukrepe,
- ugotavljati, koliko delavci na vseh nivojih pri svojem delu upoštevajo predpise o varstvu pri delu in ali pravilno izvajajo ukrepe o varstvu pri delu,
- dnevno proučevati vzroke nezdod in poškodb ter na podlagi ugotovitev določati in zahtevati ukrepe za odpravo vzrokov,
- voditi interne raziskave hujših, smrtnih in kolektivnih poškodb in sodelovati pri tovrstnih raziskavah, kadar jih vodijo zunanji oblastveni organi,
- sestavljati in sodelovati pri sestavljanju programov in ukrepov za varno delo ali organizirati izdelavo takih programov,
- kontrolirati odgovorne osebe v TOZD, koliko izvajajo svoje pristojnosti, naloge in posebne zadolžitve pri izvajanju varstva pri delu za posebne kategorije delavcev (mladoletniki, žene, invalidi),
- sodelovati pri oblikovanju sistema izobraževanja in vzgoje delavcev o varstvu pri delu, ocenjevati rezultate izobraževanja ter na podlagi rezultatov predlagati in zahtevati ukrepe,
- sodelovati pri oblikovanju navodil za varno delo,
- ustaviti dela ali obratovanje, kadar obstaja neposredna nevarnost za poškodbe in zdravstvene okvare,
- predlagati odgovornim osebam kršitelje varstvenih navodil in predpisov, da uvedejo proti njim disciplinski postopek.

40. člen

2. Obratovodja oz. vodja oddelka je obvezen:

- skrbeti za uveljavljanje in spoštovanje predpisov o varstvu pri delu v obratu,
- zahtevati in z ustreznimi ukrepi zagotoviti, da delavci v obratu oz. oddelku izvajajo predpisane ukrepe in normative varstva pri delu,
- skrbeti, da so v predpisanih, dogovorjenih ali čim krajših rokih odstranjene vse pomanjkljivosti v obratu, ki jih ugotovijo inšpekcijski organi v obratih ali ki jih pri naročenih pregledih in preizkusih ugotovijo strokovnjaki pooblaščenih zavodov za varstvo pri delu in so podlaga za pridobitev strokovnih ocen, atestov, certifikatov, oz. dovoljenj za začetek uporabe ali obratovanja,
- skrbeti, da so v dogovorjenih rokih odpravljene vse tehnične in organizacijske pomanjkljivosti v obratu, ki jih ugotovi varnostni inženir TOZD pri redni kontroli obratov, ali ki jih ugotovijo ustrezne komisije TOZD pri obveznih periodičnih pregledih delovnih priprav, naprav, orodja, delovnih prostorov, sredstev za osebno varstvo in osebne varstvene opreme,
- skrbeti za izvajanje drugih ukrepov za zmanjševanje nezdod, poškodb, zdravstvenih okvar pri delu in zaradi dela. To so predvsem ukrepi v zvezi z odpravljanjem kemičnih in bioloških škodljivosti ter škodljive mikrokline (plini, hlapi, megle, dim, prah, temperatura, vlaga, čistost in gibanje zraka, nevarnost sevanja, ropot, vibracije, virusi, bakterije ipd.),
- izdati naloge za pripravo vsega potrebnega gradiva in izdelavo navodil za varno delo s posameznimi orodji, napravami in agregati, ki morajo biti izobešeni v neposredni bližini delovnega mesta in navodil za varno delo pri večjih in standardnih vzdrževalnih posegih,
- sodelovati pri preiskavah ter organizirati izdelavo predpisane skice kraja in zapisnika o tehničnih, tehnoloških in organizacijskih napakah v primerih nezdod, ki imajo za posledico smrtno, hujše ali kolektivne poškodbe ali samo večjo materialno škodo,
- predlagati samoupravnim organom v TOZD ukrepe in normative za izboljšanje varstva pri delu,

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Letalski krožek na Jesenicah

Na osnovni šoli Prežihov Voranc imamo letalski krožek, ki smo ga ustanovili ob začetku šolskega leta 1973/74. Kljub temu, da je bil krožek šele ustanovljen, smo pokazali zanj veliko zanimanje. Sodelujemo predvsem učenci sedmih in osmih razredov. Ker sami še nimamo dovolj izkušenj z izdelovanjem, je naš učitelj tovariš Surjan zaprosil nekaj inštruktorjev iz Kranja, ki so hodili vsak tork in petek ter nam svetovali in pomagali pri izdelovanju modelov. Ker sami nismo imeli toliko denarja, nam je finančno pomagal občinski odbor Ljudske tehnike Jesenice in komisija za vseljudsko obrambo skupščine občine Jesenice.

Pri nabavi materiala nam je pomagal Leon Mesarič. Izdelovali smo jadranski model A-1. Mesec dni pred koncem šolskega leta je vsa naša skupina dokončala modele. Ko so bili modeli gotovi, smo jih morali preizkusiti. Odločili smo se, da bomo odšli na dan mladosti v Lesce ter tam priredili šolsko tekmovanje. Tam smo preizkušali svoje znanje in spretnost v spuščanju modelov. Bili smo tako zatopljeni v to delo, da nam je kaj kmalu minilo dopoldne. Ker smo se to leto tako navezali na te modele, smo soglasno sklenili, da bomo z izdelovanjem modelov nadaljevali. Vsi člani letalskega krožka se zahvaljujemo za razumevanje šoli in predvsem tovarišu Surjanu.

Tonček Soklič
učenec 7. b razreda
osnovne šole Prežihov Voranc
Jesenice

Sestanek MA na Blejski Dobravi

V četrtek, 13. junija, je bil v šoli na Blejski Dobravi sestanek mladinskega akcija Blejska Dobrava. Sprejeli so načrt akcij v poletnih mesecih in sicer: zbiranje odpadnega železa, podiranje odsluženih električnih daljnovodov ter sodelovanje pri pripravi za dan borca. Sprejeli so tudi sklep, da bodo 25 % zasluženega denarja od izkopa na Poljanah dali za dom v Kumrovcu in Kozjansko. Sklenili so tudi, da se bodo množično udeleževali vseh delovnih akcij in se tako potegovali za najboljše aktiv v občini.

Upajmo, da bodo z besed prešli tudi na dejanja. S. M.

Železarski globus

IRAN

Ameriška železarska družba bo gradila v Iranu novo železarno. Kot post pek bodo v tej železarni uporabljali direktno redukcijo. Letna proizvodna zmogljivost te železarne bo milijon ton surovega jekla. Investicijske stroške 50 milj. dolarjev, bo krila iranska vlada.

Letalski krožek osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice

Tesnejša povezava mladih iz Beograda in z Jesenic

Minuli petek je v našo občino prišlo štirideset gojencev doma Dragoljuba Milovanovića iz Beograda. Gojenci tega doma, ki nosi ime po smrtno ponesrečenemu sekretarju SKOJ, so se popoldan najprej zbrali ob njegovem spominskem obeležju v Završnici, kjer so pripravili krajšo slovesnost. Predstavniki doma je orisal življenjsko pot ponesrečenega sekretarja, učenka doma pa je recitala pesem, ki jo je sestavila v njegov spomin. Slovesnosti so prisostvovali tudi člani vodstva OK ZMS Jesenice, ki so ta dan gostili mlade Beograjčane. Vsi skupaj so zatem odšli še na Milovanovičev grob v Završnici, zatem pa so se vrnili nazaj v Završnico, kjer je bilo srečanje beograjske in jeseniške mladine. Srečanje je minilo v prijetnem vzdušju, spletla so se nova poznanstva, v sproščenem razgovoru pa so mladi iz obeh mest izmenjali mnenja in izkušnje z različnih področij, kjer se udeležujejo.

Ob koncu srečanja so gojenci doma Dragoljuba Milovanovića povabili mlade Jeseničane, da 20. oktobra, ob obletnici osvoboditve Beograda, obiščejo naše glavno mesto. J. Rabič

Članarina za leto 1974

Obveščamo vse mladince železarne Jesenice, letnik 1974 in mlajše, da se bo letna mladinska članarina odtegnila za leto 1974 15. julija pri izplačilu OD. Vse mladince, ki ne bi želeli biti člani mladinske organizacije, obveščamo, da naj to javijo do 1. 8. 1974 na telefon 269 ali 218 tako, da se jim bo znesek članarine naknadno vrnil.

TK ZMS Železarne

Beograjski in jeseniški mladinci pri spomeniku sekretarja SKOJ Dragoljuba Milanovića v Završnici

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje... 16

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

Poznamo še:

- pomladanski jeglič (PRIMULA VERIS) in
- visoki jeglič (PRIMULA ELATIOR)

Uporabljamo jih na isti način kot brezstebelni jeglič.

NJIVSKI SLAK (CONVOLVULUS ARVENSIS)

Zeljnatna trajnica z 20 do 100 cm dolgim, poleglim ali ovijajočim se stebлом. Listi so pecljati, blede zelene barve. Beli ali rdeči cvetovi so posamič ali do trije združeni v socvetje. Cveti od junija do septembra. Razširjena je po vsej Sloveniji.

Mlade liste lahko v poljubnih količinah uporabljamo za juhe, prikuhe in nadeve.

NAVADNI PLJUČNIK (PULMONARIA OFFICINALIS)

Večletna zeljnata rastlina, visoka od 10 do 30 cm. Steblo je dlakavo. Listi so zelene barve z belkasto ali svetlo zelenimi pegami, ki spominjajo na pljuča. Lijasti cvetovi so rožnate vijoličaste, pozneje modrikaste barve. Cveti marca in aprila.

Pljučnik je pogosten po vsej Sloveniji od nižin do gorskega pasu in raste na vlažnejših mestih po gozdovih, med grmovjem, ob poteh, na travnikih in obrežjih.

Mlade liste jemo redkeje v solati, večinoma pa kuhane v juhah, prikuhah in nadevih in to same ali mešane z drugo divjo zelenjavo.

NAVADNO VOLČJE JABOLKO (PHYSALIS ALKEKENG)

Od 25 do 60 cm visoka zeljnata trajnica s plazečo koreniko, iz katere poganja pokončno, enostavno ali razraslo steblo. Listi so pecljati in jajčaste oblike. Zvonasti cvetovi nastopajo posamič, so umazano do zelenkasto beli in cveto od maja do avgusta. Kot češnja veliki plodovi so oranžne ali rdeče barve. Obdaja jih mehurjasto napihnjena, prav tako oranžna ali rdeča čaša.

Volčje jabolko je razširjeno po vsej Sloveniji in raste po gozdovih, med grmovjem, ob ogradah in na obdelanih tleh, vedno na nekoliko vlažnejših tleh in zlasti na apnencu.

Nabiramo samo plodove in to brez mehurjasto napihnjene čaše, ki je škodljiva. Plodovi so sladko kislastega in nekoliko grenkastega okusa. Vsebujejo precej vitamina C in skladkorja. Jemo jih sveže ali predelane na različne načine.

NAVADNA SMETLIKA (EUPHRASIA ROSTKOVIANA)

Enoletnica s pokončnim, enostavnim ali razraslim do 30 cm visokim stebлом. Spodnji listi so topo klinasti, zgornji pa jajčasti, koničasti in nazobčani. Cveti od julija do oktobra. Raste po vsej Sloveniji od nižin do gorskega pasu.

Liste, ki vsebujejo razna eterična olja, nabiramo v času cvetenja in jih posušene uporabljamo v zdravilstvu.

BELA MRTVA KOPRIVA (LAMIUM ALBUM)

Raste od nižin do subalpskega pasu, predvsem v osrednjih in severnejših predelih Slovenije.

Mlade liste in vse sočne dele rastline, ki so prijetno, milo aromatični, uporabljamo za juhe, prikuhe in pireje, pa tudi za mešane solate. Koreniko kuhamo, saj vsebuje vitamin C, karotene in sladkor. Na enak način uporabljamo še lisasto mrtvo koprivo (LAMIUM MACULATUM) in škrlatno rdečo mrtvo koprivo (LAMIUM PURPUREUM).

NAVADNA ČRNOGLAVKA (BRUNELLA VULGARIS)

Zeljnatna trajnica, visoka od 5 do 30 cm. Rastlina je razširjena po vsej Sloveniji od nižin do gorskega pasu.

Mlade liste jemo večinoma kuhane v juhah in prikuhah, redkeje presne v solati, temveč mešane z drugo divjo zelenjavo.

NAVADNA MELISA (MELISSA OFFICINALIS)

Od 30 do 80 cm visoka zeljnata trajnica z močno razraslim, pokončnim ali privzdignjenim stebлом. Beli, včasih rahlo rožnati ali rumenkasti cvetovi so nekoliko kimajoči. Cveti od junija do septembra. Je sredozemska rastlina, raste pri nas le na Primorskem.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

7

POPRAVEK: V šestem nadaljevanju je prišlo do dveh grobih napak, za katere se bralcem opravičujemo in jih prosimo, da jih popravijo:

V srednji koloni v podnaslovu »To je bil hkrati že prvi udarec«, bi v nadaljevanju v tretji in četrti vrsti moralo biti pravilno napisano: »...s takratnim predsednikom slovenske deželne vlade dr. Jankom Brečjem...« in ne dr. Jankom Brečjem, kot je bilo nepravilno napisano.

V tretji koloni se pravilno podnaslov glasi »v noči med 29. in 30. decembrom 1920« in ne med 19. in 20. decembrom, kot je bilo objavljeno. Uredništvo

Potem pa se je zgodilo. Takrat sem bil namreč predsednik partijske organizacije na Javorniku. Stanoval sem pa pri Azmanu na Jesenicah, kjer so me že čakali orožniki in mi napravili preiskavo, vendar niso našli nič takega, zaradi česar bi me lahko aretirali. Tudi pri preiskavi pri blagajniku partijske organizacije na Javorniku Jožetu Žagarju niso našli ničesar. Zato pa so se spravili na predsednika partijske organizacije na Jesenicah Stefana Weissa, ga aretirali, potem pa ga kratkoma

izgnali iz države v Avstrijo, češ, da je kot Korošec pristojen na Koroško in zato avstrijski državljan. Sploh so nekaterim koroškim delavcem, oziroma koroškim rojakom, ki so bili zaposleni pri KID in bili organizirani pri nas, odrekli pravico državljanstva v novi kraljevini, medtem ko inženirjem — Nemcem pri KID oblast ni delala nobenih težav, čeprav so bili avstrofilni in nemški nacionalisti.

Pasivnost vodstva KPJ

ki se je po Obznani omejilo le na interpelacijo komunističnih poslancev v parlamentu, in teror, ki se je zgrnil nad komuniste z zaplenbo njihovih delavskih domov in ustanov, sta zmedla množice članstva po vsej državi, obenem pa povzročila tudi izgubo članstva ob prehodu v ilegalo. Na Jesenicah je trajalo vse do pomladi, da so se pri organiziranju ilegalnih organizacij komunisti nekako znašli največ po zaslugi Cirila Koširja, ki je po izgonu Stefana Weissa postal osrednja komunistična osebnost med jeseniškimi komunisti, Franceta Ravnika in Tomaža Volfa. O teh časih mi je pokojni Janez Mlakar pripovedoval naslednje:

»Obznane so se na Jesenicah razveselili samo najbolj skrajni nacionalisti Humrova kova in seveda tudi naši klerikalni nasprotniki. Izgon Stefana Weissa je prestrašil predvsem Korošce v naših vrstah, saj so orožniki iskali tudi Moretija in še nekatere druge, a so kasneje odnehali, ker so s tem le prehod razgalili svoje razredno meščansko bistvo glede tega, kdo od Korošcev je zanje Slovenec, kdo ne. Inženirji so bili sami Nemci, tisti, ki so jih izgnali ali jih nameravali izgnati iz države kot Korošce, pa so bili Slovenci in je bil njihov edini greh ta, ker so bili delavci v vrsti najbolj razredno zavednih delavcev. Kljub temu pa so se Korošci začeli ob prehodu v ilegalo, tu seveda ne mislim vseh in tudi ne samo Korošcev, izmikati ilegalnemu delovanju.

Sicer pa lepo po vrsti: Prvo, kar je bilo, so bili žandarji in uslužbenci okrajnega načelstva iz Radovljice in od nas zahte-

vali, naj jim pokažemo inventar in drugo premoženje stranke. Kakega premoženja nismo imeli. Delavski dom je bil last konzumne zadruge, last »rdečega konzuma«, last socialnih demokratov, oziroma njihovih gospodarskih organizacij, zaradi katerih jim je bilo najbrž toliko do »reformizma« v kapitalizmu, saj so bile v bistvu odvisne od kapitalističnega gospodarstva. Tudi pisalnega stroja, ki je bil v tistih časih pravo razkošje in bogastvo, nismo imeli. Torej so morali žandarji in drugi, ki so jih poslali iz Radovljice, oditi praznih rok. Ko bi imeli svoj Delavski dom, bi ga komunisti seveda branili, kakor so ga delavci v Vukovaru in morda še kje, kjer so ga imeli v rokah komunisti.

Te skrbi pred žandarji smo se torej lahko hitro otresli, ostala nam pa je druga, mnogo večja skrb: kako preiti v ilegalo in kako začeti z ilegalnim delovanjem? Na kaj takega nismo bili pripravljeni. Menda se je prvi znašel France Ravnik iz žebjarne. Tako smo, razumljivo, začeli organizirati najprej v tovarni. V našem obratu, v kotlarni, so za načelnika celice izbrali mené. V trojki, tako smo celice imenovali, pa sta bila še Matija Likovič in Aleksander Šitkov, Rus, ki ga je vojno ujetništvo zaneslo v naše kraje in potem v jeseniško tovarno. Poročil se je namreč z Jeseničanko, oba — on in Urška pa sta bila komunisti. Urška je bila zelo požrtvovalna zlasti pri raznašanju ilegalnih letakov in brošur. Bila je tudi v vodstvu ilegalne organizacije na Jesenicah, v katerem so bili Ciril Košir kot predsednik, Jože Knific kot tajnik, France Ravnik kot blagajnik, člani (danes bi rekli člani mestnega komiteja) pa smo bili Matevž Frčec, Franc Robič, Lojze Ulčar ter že omenjena Urška Šitkov in jaz...

Tak je bil po pripovedovanju Janeza Mlakarja prvi komite partijske organizacije na Jesenicah v ilegali.

Jože Knific ga je dopolnil samo v toliko, da je poleg omenjenih navedel še Janeza Smoleja. Po ohranjenih sodnih razpravah proti nekaterim jeseniškim komunistom, sem med žandarmerijskimi in policijskimi poročili lahko razbral marsikaj, zaradi česar je bil prehod na ilegalno delovanje partijske organizacije na Jesenicah tako težaven.

Brigade s hribov

Poskušal se je zmazati: »Pa boš v takem našla brigado?«
»Poskusila bom. Če ne pridem do brigade, jim povej, da sem padla ali zmrznila. Žive me ne bodo dobili,« je rekla in se pridružila.

Kimal ji je, čeprav je v njem govorilo: »Punca, ne pojdi. Bodi pametna in hodi z mano.« Ampak prositi ni znal; besed, tudi če jih je izbruhnil v jezi, ni rad požiral. »Pozdravi Bogdana ... pa Anzeja in Miheja,« ji je naročil. Zaobrnil se je in se spuščal po gozdu navzdol. Sprva je še pričakoval, da bo zaklicala za njim, naj počaka. Ni se oglasila. Preketo je trda, je premišljal. Najbolj trda od partizank, kar sem jih srečal. Zdaj mu je bilo hudo za njo. Raje bi videl, če bi hodila z njim.

V premišljanju, kako se bo prebil prek ceste, je pozabil na Sonjo. Da mora prek ceste ponoči, o tem ni premišljal. Tuhtal je le kje, ob kateri uri?

Gozda je zmanjkalo, pred njim se je zasvetila dolina. Zagledal je polja in hišo. Čeprav še ni videl, kje je soseščina, se ni slepil, da je morda daleč. Naslonjen na deblo, je premišljal, naj gre zdaj v hišo ali raje počaka do popoldneva? Takrat bo manj možnosti, da bi prišli policisti ali da bi ga kmet lahko izdal. Bolečina v čeljustih je postajala že zelo zoprna. Čudilo ga je, zakaj mu rana na zunanji strani trepeče. Kot bi jo stiskali lahni krči? Zaslišal je šum v gozdu. Stisnil je brzoسترلko in se naglo obrnil. Sonja je s počasnimi, neodločnimi koraki prihajala po njegovi sledi.

»Ne morem te pustiti ranjenega. Če bi bil zdrav, ne bi prišla za tabo,« je rekla potro.

V to ni dvomil. Dovolj je bila odločna in trmoglava, da bi jo ubrala po svoje. Zato je bil njene vrnitve toliko bolj vesel. Le pokazati ji tega ne bo znal. Pokimal je v znak soglasja in začel z daljnogledom opazovati hišo pod sabo. Hotel je še ostati v gozdu. Ko ga je prvič streslo in je začutil mrz, se je odločil, da bo dan preživel v hiši.

Gospodar, mlad kmet s še mlajšo ženo in dvema majhnima otrokoma, ga je začuden pogledal. Le odzdravil je. Ni pa kazal prevelikega strahu in nejevolje. Prej začudenje.

»Pri vas bova ostala do popoldneva,« je rekel Tonči. »Do takrat ... nihče iz hiše ... Mislim, k sosedom.«

Gospodar je vdano sprejel odločitev. Ko je Sonja poprašala za hrano,

je bil drug človek. Plesal je po sobi in se trudil, da bi jima v vsem pomagalo. Prinesel je žganja, čistih krp, celo povoj. Le obližev ni imel. »Zelo bo peklo, komandir,« je rekla Sonja, »ampak rano moram čistiti.«

Zamahnil je z roko, naj poskusi. Sonja ga je posadila na stol, obrčala, da ji je največja svetloba padala na rano, potem pa vzkliknila: »Zdaj bo hudo!«

Sprva niti ni bilo. Zdelo se je, kot bi mu žganje hladilo rano. Potem pa je prvič ustrelilo. Kot bi ga zadela tanka kroglica. Bolečina se je širila, kot bi mu v čeljusti spustili elektriko. Ni se mogel zdržati: čeljusti so mu drhte; trudil se je, da ni zastokal. Gospodar, ki je hotel to videti, je postal v obraz vse bolj rdeč, dokler se mu ni čelo orosilo. Sonja je z vato precej spretno iztiskala gnoj iz rane. Sklepetanje je mimo njegove volje postalo tako hudo, da je Sonja naposled odjenjala: »Saj ni zadnjič. Zdaj bo precej bolje,« ga je skušala tolažiti.

»Huje je v čeljustih,« je zamomljal.

Sonja je razumevala, kaj pika. Odstrigla je ovoj, vanj vložila vato in nato prevezala s povojem. Ni bilo pomoči. Morala je poviti prek glave. Zgodilo se je, česar se je bal. Hoditi bo moral s povito glavo kot kak pretepač, ki so ga naklestili s polemom.

»Dobro bi bilo, če bi imela še kak šal. Za ponoči. Ta rana ne sme biti na prehudem mrazu,« je tarnala Sonja.

Ježljivo je zamahnil z roko, naj nikar ne zapleta. Že tako je več kot dobro. Gospodar pa je takoj odhitel k ženi. Vrnil se je s šalom. »Rada ga vama dava, če pa moreta, pozabita, kje sta ga dobila,« je rekel.

Tonči se je hotel ubraniti šala, ki bo samo še bolj osmešil njegov videz. Saj bo prišel na Koroško kot maškara. Poznali so ga po orožju, kot hudega mitraljezca, zdaj pa ga bodo spoznali še kot šemo? No, bo že uredil s Sonjo, ko bosta sama. Zdaj kmetu ne bo jemal dobre volje, ki jo je kazal.

S Sonjo sta stražila vsak pri svojem oknu do poznega popoldneva. Šele zdaj je Tonči poprašal kmeta za pot. Povedal mu je, kako njalaže pride do ceste, Tonči pa se je zanimal še za dvojce drugih poti. Po eni bo že prišel na drugo stran. Tako močno zastražene ceste za nesljivo nimajo.

Tonči je začuden otrpnil. Tolikšne Sonjine jeze in odločnosti vseeno ni pričakoval. Da bi ga pomirila, je pridružen rekla: »Draži me, ko sumijo, da sva nemška plačanca.«

»Nič več,« je skoraj zajokal gospodar. Roteče je dvignil roki. »Morate nas razumeti. Vse mogoče poskušajo. Zdaj pa so se spet zganili. Pobrli so verjane in nekaj strašnega se dogaja. Napad, kaj jaz vem kaj?«

Tonči je že na Pohorju zasluhl, da Nemci nekaj napletajo. Ni pa zvedel dovolj podrobnosti, da bi lahko sklepal, kaj jih je pihlo. Gospodar je te sume še potrdil, ni jih pa znal razložiti. Odkar je videl njegovo rano,

je bil drug človek. Plesal je po sobi in se trudil, da bi jima v vsem pomagalo. Prinesel je žganja, čistih krp, celo povoj. Le obližev ni imel. »Zelo bo peklo, komandir,« je rekla Sonja, »ampak rano moram čistiti.«

Zamahnil je z roko, naj poskusi. Sonja ga je posadila na stol, obrčala, da ji je največja svetloba padala na rano, potem pa vzkliknila: »Zdaj bo hudo!«

Sprva niti ni bilo. Zdelo se je, kot bi mu žganje hladilo rano. Potem pa je prvič ustrelilo. Kot bi ga zadela tanka kroglica. Bolečina se je širila, kot bi mu v čeljusti spustili elektriko. Ni se mogel zdržati: čeljusti so mu drhte; trudil se je, da ni zastokal. Gospodar, ki je hotel to videti, je postal v obraz vse bolj rdeč, dokler se mu ni čelo orosilo. Sonja je z vato precej spretno iztiskala gnoj iz rane. Sklepetanje je mimo njegove volje postalo tako hudo, da je Sonja naposled odjenjala: »Saj ni zadnjič. Zdaj bo precej bolje,« ga je skušala tolažiti.

»Huje je v čeljustih,« je zamomljal.

Sonja je razumevala, kaj pika. Odstrigla je ovoj, vanj vložila vato in nato prevezala s povojem. Ni bilo pomoči. Morala je poviti prek glave. Zgodilo se je, česar se je bal. Hoditi bo moral s povito glavo kot kak pretepač, ki so ga naklestili s polemom.

»Dobro bi bilo, če bi imela še kak šal. Za ponoči. Ta rana ne sme biti na prehudem mrazu,« je tarnala Sonja.

Ježljivo je zamahnil z roko, naj nikar ne zapleta. Že tako je več kot dobro. Gospodar pa je takoj odhitel k ženi. Vrnil se je s šalom. »Rada ga vama dava, če pa moreta, pozabita, kje sta ga dobila,« je rekel.

Tonči se je hotel ubraniti šala, ki bo samo še bolj osmešil njegov videz. Saj bo prišel na Koroško kot maškara. Poznali so ga po orožju, kot hudega mitraljezca, zdaj pa ga bodo spoznali še kot šemo? No, bo že uredil s Sonjo, ko bosta sama. Zdaj kmetu ne bo jemal dobre volje, ki jo je kazal.

S Sonjo sta stražila vsak pri svojem oknu do poznega popoldneva. Šele zdaj je Tonči poprašal kmeta za pot. Povedal mu je, kako njalaže pride do ceste, Tonči pa se je zanimal še za dvojce drugih poti. Po eni bo že prišel na drugo stran. Tako močno zastražene ceste za nesljivo nimajo.

Ko smo se peljali s hidrogliserjem po zadnjem delu djerdapske soteske proti Tekiji, kjer smo prestopili na avtobuse, smo videli na nasprotni — romunski strani, preko strmega, kamenitega pobočja vrsto cestnih in železniških mostov, prek katerih sta bili speljani novi cesti in železnica. Po tej cesti smo se danes peljali. Vse skupaj, cesto in železnico, so morali prestaviti višje v pobočje, ker je ves spodnji del, kjer sta bili prej, zalila voda. Pa ne samo cest in železnice, tudi večja naselja je zalila voda. Na naši strani naselje Tekijo, na romunski pa Orșova. Novo naselje Orșova, ki so ga zgradili višje, ima kakih osem tisoč prebivalcev. Staro mesto s hišami in vsem je ostalo potopljeno kakšnih dvajset metrov pod gladino. Stare zemljevide bo treba popraviti.

Letošnji julij v srednjem vrhu nad Martuljkom

Vrgla si je po nogah rjuho in se naredila, ko da se bo šele zdaj zares odpočila, ko ni več videti njenih nog. Dela je roke pod glavo, brada pa ji je ušla na vrat v dveh težkih gubah.

— Praviš, da bi Jarc dal ključ? je zožil Debevc pogled v bijoč curek.

— Dal! se je stresla vsa rjuha.

— Dal? je oponesel s suhim glasom. Gledal je v njen obraz in pobiral z nje vsak tren.

— Kaj boš to! je zapela samovšečno in sklenila roke na trebuhu. Dva sta mu padla tam ... Koliko rdečih je slekel, veva bog pa jaz. Nage jih je zakopaval.

Obrnila se je k možu, da se ji je vrat zvil kot zapuljen žebelj: — Od nog do glave je preskrbljen za deset let!

— Mja! se je Debevc ujedel v ustnico in začutil med zobmi debele kocine brk. Naslonil se je na peč in podrgnil z dlanjo po strnu na bradi.

— Pa stopi k njemu, je rekel bolj zase kot njej, naj ti da ključ! In tiho naj bo, če ne, bo zares preskrbljen! Pa ne reci mu tega! Pit naj pride!

— Kaj pa ženi? ga je lovila.

Debevc je podrsal s hrbtom po peči in segel v žep.

— Njej vendar morava povedati! je gledala vanj.

— Saj pride žet!

— Se domislila se nisem! je potihnila in roke so ji kar omagale.

Hotela je še zavpiti za njim, naj vrže svinjam kaj zelenega, pa je samo raztegnila usta in zdehnila. Zamahnila je z roko, češ naj že gre, in obmirovala. Zagledala se je v zgodnje sence, ki so se zarisovala na strop, in mislila na pogrešani srp. Pa se je spomnila, da je že povsod

PAVLE ZIDAR

SVETI
PAVEL

2

pretikala za njim, po podstrehi, svinjaku, hramu. Namrdnila se je. Kaj pa zdaj. Počasi je zmajal z glavo, da ne ve, da ga ni. In še in še je odmajevala, dokler ji ni brada zadrhtela.

Preden se je dal na pot, je Debevc stopil še v hlev. Podržal je nahrbtnik v roki in iz svojega kota, medtem ko je scal, gledal po konju in volu in po praznih stajah. Vol je sijal s svojimi temnimi očmi in zamahoval z ušesi po muhah, ki so mu drle k očem. Zvečil je. Široki in čevljasti gobec se mu je svetil kakor moker ajdovec. Konj, sivo rdeč in ritast pram, pa je prečesaval z repom stajo in drhtel z mehkiimi nozdrvmi. Klical ga je, svojega gospodarja, naj mu gre z roko skozi grivo, da bi se lahko sklonil do njegovih kolen in ga ovohal gor do obraza.

Debevc si je zapel hlače in zaklical pramu; in konj, ki je skrival svoje koprneče oči v grivi, ki mu je v šopih padala čeznje, je zahrzal. Napele so se mu močne kite v zadnjih nogah, nagubala koža, krik, živ in poln, kot bi podrgnil po šipi, mu je stresel glavo in trebuh.

Za njim je zaklical še vol s svojim kratkim in tožečim moo. Srebrna slina se mu je brez zvena utrinjala na tla.

Debevc je zakoračil na stezo, ki je šla ob detelji; že ga je pestil dan in rad bi čimprej s pota, da bi ga ne ujele kake babje oči. Pogledal je v dolino, ki je vsa mračna in še polna nočnega hladu, kot kak velikanski tolmu, pljusala na desni ob Gorjance in ob Trško goro na levi. Nad Krko je ležala brada, vila se je in vila, bogve kam.

— Dolina! je rekel tiho in postal. Kimal je nad časopisnim papirčkom, v katerega si je zavijal čike, ki jih je pobral na zadnji seji OF. Kimal je nad prsti, ki niso znali zviti tako debele cigarete.

Doline se je bal. Bal se je vsakega vabila na tiste seje. Vse so bile strogo obvezne pa še z rdečim so zapisali SMRT FAŠIZMU — SVOBODA NARODU!

— Zdaj, je potegnil dim, da so mu zastrle lica, zdaj ni nič več: ali imaš kaj za pod zob, Debevc. Kar ukažejo: ti boš šel, Debevc! Kaj naj stori drugega, ko da gre. Toliko in toliko delovne sile za Jesenice, Kočevje, Litostroj. Zastonj trobiš, da imajo samo enega moškega, da so bili vseskozi naši ... Debevc! ga pogleda Kozlarjev Tone. Oči ima sive in rdeče kot kak mandelj. Debevc! mu še reče, nič ga ne boš sral! Industrija je prvenstvene važnosti!

In Kozlarju lahko rečeš samo ja. Zlat rokav ima in črni pas.

Debevc je zakoračil v dolino. Kolovoz je bil od nalivov ves postrgan. Samo belo in sivo kamenje. Preobračal je kamenje in kamenje njega. Ob Furlančkovih zidanicah je postal. Dolina se je že očistila mraku, ugledal je ceste in mesto. Od tam doli je pljusnil šum.

Mlel je z roko temno zelen list v brajdi. Gledal je Batrejevo hosto, Žurmanovo njive, Šmonovo hišo ... Niti za noht se ni spreminjal včasih svet. Trdno je stal tam, nič se ni dal premikati. Zdaj je pa vse na tleh. Batrejevo sekajo, Žurmanovo, govore, bodo s traktorji razkopali, Šmon je mrtev, Šmonka reva.

Porinil si je klobuk na zatilje in si pogladil redke črne lase. Stalo je še zmerom vse, a verjeti v to ni mogel več. Razmajan je bil ta svet. Dobil je drugo ime in že ga ni več.

Če samo pomisli, ko so bili še v hosti, ko so bili še tovariši, kako modro so obrnili vsako besedo. Kako se je to slišalo!

Zemlja bo rodila! Hoste bodo velike! Cesta bo tekla, vlak!

Anton Kocjančič

Skozi Železna vrata
v Djerdap

2

Preden nadaljujem bi rad popravil napako, ki se je vrinila v prejšnji številki, in sicer za moč enega agregata: Vsak agregat v Djerdapu je trikrat močnejši, kot vsi agregati ene povprečne centrale na Dravi in precej močnejši kot trije kompletni Doblarji. Vsak ima moč 170 tisoč kVA (kilovoltamperov).

Dejstvo, da je bilo treba graditi centralo na meji med dvema državama, je povzročilo vrsto vprašanj, ki sta jih morali obe državi složno rešiti.

Tretja velika pridobitev za obe državi, še posebej pa za kraje tega področja, je cesta, ki po vrhu jezov povezuje oba bregova. Po skoraj dveh tisočletjih, odkar je bil samo tri kilometre nižje od sedanjega jezov porušen Trajanov most, je tu nastal nov most čez jez — dali so mu ime Most prijateljstva.

Ogled centrale, kakor ga organizira Centroturist, je nekoliko šablonski, bolj od daleč se gleda in bolj po turistično. Vrste se skupina za skupino. Večina je šolarjev in študentov pa tudi drugih izletnikov, ki se pripeljejo po Donavi. Večini teh je centrala samo turistična zanimivost. Vodiči po centrali so strokovnjaki in radi odgovarjajo in razlagajo, če koga zanimajo podrobna strokovna vprašanja. Za ogled vseh naprav, kamor spada tudi glavna dvorana strojnice, pa je treba imeti posebno pismeno dovoljenje. Tega niti mi nismo imeli. Toda že to, kar vsak lahko vidi, napravi na obiskovalce nepozaben vtis. Poleg tega vsem skupinam predvajajo tudi film

o zgodovini Djerdapa in veliki gradnji.

Vsak se zamisli tudi ob spominski plošči ob vhodu. Na njej je vklesanih okoli 15 imen delavcev, ki so se smrtno ponesrečili pri gradnji tega giganta — v borbi z vodo, železom in betonom in z naravnimi silami, s katerimi se je bilo treba spoprijeti.

Nam, ki smo doma blizu meje, in navajeni, da nam na mejnih prehodih v Ratečah ali na Korenu obmejni uslužbenci hitro udarijo žig in nas spuste čez mejo, se nam je zdelo tisto pregledovanje na jugoslovansko-romunski meji precej dolgo in to na obeh straneh mostu. Na drugi strani mostu, na romunski strani, se ena cesta odcepi ob rečnem toku navzgor, druga pa navzdol. Mi smo se peljali navzdol proti mostu Turnu Severinu. Nastanili smo se v novem sodobnem hotelu Park. Tu sem najbrž usmerjajo inozemce. Tudi več drugih avtomobilov z različnimi evropskimi registracijami je stalo tam.

Turnu Severin je staro mesto: pravkar je praznovalo 1850-letnico obstoja. (Včasih je sicer imelo drugo ime.) Ima okoli 50.000 prebivalcev, ladjedelnico in nekaj druge industrije, lepe parke, ceste in več spomenikov.

Drugi dan smo se odpeljali nazaj do centrale in po drugi cesti v nasprotno stran ob Donavi navzgor, da obiščemo še staro, znamenito zdravilišče Herkulane. Začetek tega zdravilišča sega prav tako daleč nazaj v Trajanove čase. Vrsta zgradb, zgrajenih v tej dolgi dobi priča o čistiljivi zgodovini in o velikem obisku tega zdravilišča z žvepljenimi vreli in zdravno klimo. V tej pisani karpatski zemlji z nafto, kamnom, prstjo in lesom, je takih in podobnih zdravilišč še več. Mi v Herkulanih nismo imeli veliko časa, da bi si mogli vse podrobno ogledati.

Izvršni svet občinske skupščine Jesenice o gospodarjenju

Izvršni svet občine Jesenice ima zelo pogoste seje in tako je za ta teden napovedana že peta seja.

Na zadnji 4. seji so največ časa posvetili razpravi o gospodarjenju tako v lanskem letu, kot tudi v prvih treh mesecih letošnjega leta. Ob lanskoletnih gospodarskih rezultatih v občini, pri čemer so mišljeni samo rezultati delovnih organizacij s sedežem podjetja v občini, lahko rečemo, da so vidne pozitivne in negativne tendence, kar je bilo pač odvisno od splošnih gibanj v jugoslovanskem gospodarstvu. Najbolj značilni pokazatelji pa so vsakakor večja proizvodnja in večji izvoz, rezultati pa so bili v veliki meri odvisni tudi od višjih cen proizvodov in storitev. Še posebno ugodno so ocenili letošnje gospodarske rezultate v prvih mesecih letošnjega leta, ki pa so v marsičem še pogojeni z lanskoletnimi dosežki, še posebno glede na zaloge, ki so jih imeli lani ob koncu leta in prodajali letos po višjih cenah.

O nekaterih rezultatih gospodarjenja v tem obdobju smo obširneje poročali v prejšnji številki Zvezarja. Ponovimo naj le besede izrečene tudi na seji izvršnega sveta občine Jesenice, da nas ugodni rezultati ne smejo zavesti, ker so izglede za preostali del leta dosti slabši.

Na zadnji seji so govorili tudi o drugih zadevah. Seznanili so navzoče, da bo treba v doglednem času povečati prodajne cene kruha, saj so se povečali stroški peke, pričakujejo višje cene moke, pa tudi višje marže, ki so zamrznjene že od leta 1971. O novih cenah pa seveda še razpravljajo v okviru republike.

Na seji so potrdili tudi odlok o organizaciji upravnih organov skupščine, dalj časa pa so se zadržali ob predlogu družbenega dogovora o štiri-

pendiranju, ki naj bi ga podpisali v Sloveniji. Čeprav so se strinjali z namenom omogočiti slovenski mladini, posebno nadarjenim, nadaljevanje šolanja, pa so imeli k predlogu dogovora tudi nekaj pripomb, saj ta predvideva kar polodstotni prispevek od bruto osebnih dohodkov zaposlenih, ki naj bi jih delovne orga-

nizacije namenile za solidarnostni sklad, medtem ko bi morale delovne organizacije poleg tega namenjati še denar za svoje štipendijske potrebe. Dogovor bi tako prizadel predvsem delovne organizacije, ki imajo štipendijsko politiko že sedaj urejeno. Mnenja so bili, da bi bilo treba finančno prikazati dejanske potrebe o finančnih pokazateljih v občini, za kar pa bodo naredili analizo. T. L.

Tudi prikrivanje je kaznivo

Občinsko sodišče Jesenice je v aprilu R. P. iz Miljevev za osem kaznivih dejanj tatvine in eno dejanje male tatvine obsodilo na enotno kazen — eno leto in tri mesece zapora. Kazen prestaja.

R. P., star 22 let, ima v delovni knjižici približno leto in pol delovne dobe. Nekaj časa je bil zaposlen v Beogradu, nato pa v Železarni, kamor je prišel lani osmega novembra. Že po štirih dneh si je zlomil prst, tako da je bil na bolovanju ves december, do 18. januarja.

Ker je imel tako veliko prostega časa, je R. P. zelo rad obiskoval naše trgovine, tudi na sejmu v Kranju se je ogledal, še posebno pa mu je bil pri srcu disco klub v »Pikovi dami«. Z denarjem je bil bolj na pičlem, zato so ga, seveda čisto primerno, najbolj zamikale bunde, puloverji, hlače. V supermarket Union je šel, za primer, v kratki jopi, pod njo oblekel bundo in odšel iz trgovine. Novo bundo je prodal za 100 din. Čeprav zmeraj ne brez zatikanj, je na podoban način pretopil v denar tudi druge stvari.

V zagovoru je dejal, da misli, da je kazniva dejanja izvrševal zato, ker je imel zaradi bolovanja preveč časa in zato, ker je spoznal dekle, s katero je želel biti skupaj. Za to pa je imel premalo denarja. Dekle ni vedelo, kaj dela.

Sodišče sta si morala v zvezi z zadevo R. P. pobliže ogledati tudi E. Č. in M. J.

E. Č., star 19 let, iz Orahove vasi, je bil obtožen prikrivanja, saj je od R. P. kupil bundo, vredno 624 din, za 100 din. Torej stvar, za katero je moral vedeti, da je bila pridobljena s kaznivim dejanjem. S tem je storil kaznivo dejanje prikrivanja.

Zadeva še ni končana, ker je E. Č. po storitvi zapustil Jesenice.

M. J. z Jesenic, je sodišče izreкло

sodni opomin. Konec decembra je kupil od R. P. plašč, vreden 416 din, za 100 din; torej tudi stvar, za katero je moral vedeti, da je pridobljena s kaznivim dejanjem.

R. P. je prišel k njemu na stanovanje in mu najprej ponudil plašč za 200 din. Ni ga hotel vzeti, pa ga je obiskovalec pregovoril, da potrebuje denar za hrano in naj ga kupi vsaj za 100 din. M. J. se temu ni mogel več upirati in sklenila sta kupčijo.

M. J. je imel plašč nekaj dni v omari, potem pa ga je oddal za 300 din nekemu libijskemu državljanu (ki pa mu ga še ni plačal).

Kazenski zakonik pravi:

1. Kdor stvar, za katero ve, da je bila pridobljena s kaznivim dejanjem, ali tisto, kar je bilo zanj pridobljeno s prodajo ali zamenjavo, kupi, sprejme v zastavo, si kako drugače pridobi, prikrije ali razpeča — se kaznuje z zaporom.

2. Kdor stori dejanje iz prvega odstavka tega člena, pa bi mogel vedeti, da je bila stvar pridobljena s kaznivim dejanjem — se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta.

3. Kdor kupi, sprejme v zastavo ali kako drugače pridobi, prikriva ali razpeča stvar, za katere ve ali bi mogel vedeti, da so bile pridobljene s kaznivim dejanjem iz 255. člena tega zakonika — se kaznuje z zaporom najmanj treh mesecev ali s stroгим zaporom do petih let.

Zato, previdnost v roke! Če vas kdo ustavi na cesti, ki je »v hudi stiski« (kar je tudi povsem mogoče) in vam ponuja bundo (poleti pa kaj drugega) za 100 din, naj vas ne požgečka, takoj, kako dobro kupčijo boste sklenili! Kajti, če ste prebrali vse tisto, kar je bilo napisano zgoraj — ni vsaka bunda za 100 din s trbiškega trga!

ZOF

Ali bo uvedba novega parkirišča možna brez dolgotrajnega postopka

Že pred kakšnim mesecem je stekel lokalni promet po novo trasi, vendar še ne urejeni cesti, ki bo v bodoče povezovala Koroško Belo z glavno cesto. Lokalni avtobusni promet, ki ga na območju mesta Jesenic vzdržuje cestno transportno podjetje VIATOR — TOZD Jesenice, se je torej močno približal naselju, saj nova cesta že pri »Filipu« preide na staro, ki gre od Trebeža mimo šole, do končnega postajališča na Koroški Beli.

Če je bilo preje razumljivo, da so prebivalci spodnjega dela Koroške Bele, predvsem C. talcev in delno Trebeža, koristili ali postajališče pri Koniču ali na Koroški Beli, ker je avtobus pač zapustil območje naselja Bele pri mostu čez progo, (črni most), pa pri sedanjih ureditvah izgleda zelo neprimerno, ko prihajajo prebivalci tega območja na postajališče Koroška Bela, nato pa jih avtobus pelje nazaj mimo njihovega, dosti strnjenejšega naselja.

Isto se ponavlja pri voznjakh z Jesenic, tako da izgleda, kot da je cela vrsta ljudi pozabila izstopiti in se

vračajo peš za eno postajališče nazaj. Odcep pri »Filipu«, kjer bi bilo primerno postajališče za celotni, preje navedeni okoliš, je oddaljen od končne postaje na Koroški Beli približno 600 metrov, torej znatno več kot prejšnje postajališče ob valjarni Bela, ki je za lokalni promet odpadlo.

Če bi bili praktični, bi brez posebnega opozarjanja na problem uvedli postajališče v bližini odcepa, ki ne bi bilo nič slabše kot pa je vrsta drugih postajališč, ki razen nekoliko razširjenega cestnišča nimajo druge ureditve. Vsekakor pa bi s tem zelo ustregli prebivalcem tega dela Koroške Bele. Javornika in Trebeža in jih rešili nepotrebnega pešačenja, ki ga človek posebno pri odhodu na delo ali prihajanju z dela ni prav nič vesel. Mislim, da bo vodstvo podjetja VIATOR prislunilo tej želji in zadevo uredilo v splošno zadovoljstvo.

SM

SVEČANOST V SPOMIN NA SEDEM PADLIH KURIRJEV

Krajevni odbor ZB NOV Dovje — Mojstrana, je v sodelovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in krajevno skupnostjo v nedeljo, 30. junija, ob 10. uri pripravil spominsko svečanost pri spominskem obeležju na Seduacah, kjer je med NOB padlo sedem kurirjev. Ob tej priliki bodo odprli tudi novo cesto, ki so jo naredili delavci GG Bled — TOZD Jesenice, do visokogorske kmetije pri Sedučniku. Po slovesnosti pri obeležju se bodo vsi udeleženci ustavili pri Sedučniku, kjer bo tovariško srečanje.

B.

Novice iz radovljiske občine

Na 4. seji izvršnega sveta občinske skupščine, ki jo je vodil predsednik Franc Podjed, so obravnavali gradivo za 2. zasedanje skupščine, razen tega pa še predlog za odpis prispevka za starostno zavarovanje kmetov in nekatera premoženjska pravna vprašanja. Razpravljali so tudi o razporedu dohodkov proračuna občine od 1. 1. do 31. 5. 1974, o srednjeročnem programu izgradnje in rekonstrukcije cest in o nekaterih kadrovskih vprašanjih v občinski upravi.

Na torkovi seji izvršnega odbora občinske konference SZDL so se dogovorili o organizaciji in pripravah za množično udeležbo občanov in mladine na VI. zboru gorenjskih aktivistov, 4. julija na Poljanah. Obravnavali so tudi tekoče naloge SZDL, med katere sodi na prvo mesto konstituenta KS in sprejem novih statutov KS. Do 31. decembra bodo morali opraviti tudi volilne konference v vseh krajevnih organizacijah SZDL. Hkrati se bodo vršile politične priprave za razpis referendumov o samoprispevku ter za program splošne in skupne porabe v 1975. letu. Razen tega so se na seji dogovarjali o stalnem usposabljanju delegatov, o konstituenti novih interesnih skupnosti ter o nekaterih kadrovskih vprašanjih.

V četrtek 27. 6. je bil v Radovljici sestanek vseh predsednikov KS in KO SZDL, na katerem so se dogovorili o načinu in postopkih pri konstituenti zborov delegatov v KS, sprejemanju statutov KS in pripravah na volilne konference v KO SZDL. Sklenili so tudi, da bodo do 30. novembra izvršili vse potrebne organizacijske in politične priprave za razpis novega referendumov. Na predlog IO KO SZDL bodo podpisali samoupravna sporazuma o samoupravnih skupnosti elektrogospodarstva in železniškega ter luškega prometa.

Na osnovi priporočil in sklepa občinskega komiteja ZK je bilo v četrtek, 20. 6., na občinski skupščini posvetovanje zainteresiranih predstavnikov obrtnih in drugih storitvenih dejavnosti o povezovanju v občinskem merilu. Sprito velikih potreb zlasti v razvoju turizma v občini, je nujno čimprej zagotoviti pogoje za realizacijo predvidenega poslovnega povezovanja v vseh vejah storitvene dejavnosti zasebnega in družbenega sektorja.

V ponedeljek, 24. junija, je bila v sejni dvorani občinske skupščine šesta seja občinske konference ZK. Obravnavali so problematiko mladih ter njihovo vključevanje v družbenopolitično in interesno aktivnost. Izhodišča za to obravnavo so predhodno sprejeta na komisiji za idejno politična vprašanja kulture in prosvete pri občinski konferenci ZK in na predsedstvu OK ZM. Na zasedanju so nadalje preučili ugotovitve izvršnega sveta občinske skupščine o gospodarskih gibanjih v prvem polletju ter se dogovorili o programski usmeritvi in nalogah občinske konference ZK in skupščine na področju gospodarstva.

V torek, 25. junija, je v hotelu Grajski dvor v Radovljici predsednik občinske skupščine inž. Pernuš priredil vsakoletni sprejem za najuspešnejše športnike in športne organizacije v občini. Ob tej priložnosti je prejelo diplome in praktična darila 53 športnikov in športnic. Posebna priznanja in kristalne vaze za vrhunske športne uspehe v letu 1973 so prejeli Filip Kalan, Dušan Goršek, Barbara Pikon, Andreja Urh, Franc Štrukelj, Janez Šolar, Janez Pretnar in ekipa padalcev ALC Lesce. Priznanje za strokovno in organizatorsko delo so prejeli Peter Petriček, Cene Praprotnik, Emil Razingar in Lovro Zemva.

Na zadnji seji občinskega komiteja ZK, ki je bila 21. junija, so pretresali nekatera kadrovska vprašanja o gospodarstvu, o odnosu komunistov do religije, nato pa so analizirali uresničevanje nalog v pripravah za splošni ljudski odpor.

Komisija za idejnopolično delo in kadrovska vprašanja pri občinski konferenci ZM je v četrtek, 20. junija, razpravljala o uspehih in problemih na področju organiziranja idejnega usposabljanja mladih, o dejavnosti krožkov OZN ter sprejela program dela za naslednje polletje.

Delavska univerza je za šolsko leto 1974/75 te dni razpisala vpis na oddelke za odrasle, ki jih bo odprla v septembru. Letos bodo sprejemali prijave za enoletno osnovno šolo — 7. in 8. razred, dvoletni delovodni šoli za strojno in elektrostroko, dvoletno administrativno in štiriletno srednjo ekonomsko šolo. Pouk na osnovni šoli bo brezplačen, za vse ostale oddelke pa bo letna šolnina znašala 3.500 din.

Do 20. junija se je na vse oddelke Glasbene šole Radovljica prijavilo že nad 230 novih učencev. Glede na to, da se bo v prihodnjih dneh prijavilo še veliko kandidatov, bo zaradi pomanjkanja učnih kadrov in prostorov, ravnateljstvo šole moralo tudi letos številne prijave odkloniti.

Glede na to, da naselje Predtrg v Radovljici doslej ni imelo telefonske povezave, so pred kratkim ustanovili pri svetu KS iniciativni odbor, ki je že poskrbel, da podjetje PTT opravi dela za vzpostavitev telefonskih linij tudi za to naselje. Vse stroške za priključitev bodo naročniki plačali sami.

Svečane proslave ob 30-letnici Rdečega križa Slovenije, v soboto, 15. junija, v Gradacu, se je udeležila tudi desetčlanska ekipa prve pomoči iz osnovne šole Boh. Bistrica. Na republiškem tekmovanju se je med 54 ekipami uvrstila med prvo polovico nastopajočih. Poleg bohinjske ekipe je slovesnosti prisostvovala več aktivistov RK iz občine, toda precej manj kot je bilo pričakovati po vseh prizadevanjih občinskega odbora RK.

V sredo, 26. junija popoldne, so v Radovljici slovesno odprli novo blagovnico Moda, trgovskega podjetja Murka. Nova blagovnica je najsodobnejše opremljena in ima v podpriljučju dekorativni oddelek, v pritličju moški in v prvem nadstropju ženski oddelek. V novi prodajalni bodo opravljali brezplačno šivanje zaves in popravilo konfekcije, razen tega bodo aranžirali darilne pakete in nudili drobne gostinske storitve.

V okviru proslav ob 20-letnici ustanovitve AMD Podnart so v nedeljo, 16. 6., organizirali izlet svojih članov v neznano. Na Sorški planini, kjer se je zbralo nad 300 udeležencev, se je v ocenjevalni in spretnostni vožnji pomerilo 64 voznikov, članov AMD, med katerimi je bil najboljši Aleš Vovk in med voznicami Darinka Bohinc.

Komorni moški pevski zbor DPD Svoboda Podnart je v soboto, 22. 6. zvečer, priredil v tamkajšnjem kulturnem domu samostojni koncert. Štirinajstčlanski zbor, ki ga vodi Marjan Eržen, se je predstavil z 28 tujimi in domačimi umetniškimi in narodnimi pesmimi.

V nedeljo, 23. junija, je nenadno preminil ravnatelj osnovne šole A. T. Linhart iz Radovljice Stanko Mulej. Pokojnik je bil star 52 let in je že več let bohehal za srčno boleznijo. Bil je dolgoletni družbeno politični delavec, zlasti aktiven pa je bil v borbenski organizaciji, v kateri si je vseskozi prizadeval za vzgojo mladega rodu v duhu tradicij NOB, katere se je tudi sam udeležil. Z njegovo smrtjo je radovljiska občina izgubila vzornega in požrtvovalnega šolnika, mladina pa svojega neutrudnega vzgojitelja.

Republiško tekmovanje gasilcev v Velenju

Gasilska zveza Slovenije in občinska gasilska zveza Velenje sta 22. in 23. junija v Velenju organizirali republiško tekmovanje gasilcev. Tekmovanje je bilo zelo dobro organizirano, sodelovalo pa je več kot 200 ekip, ki so bile porazdeljene v tri tekmovalne skupine. V A in B skupini so tekmovali člani prostovoljnih in industrijskih gasilskih društev, v C skupini pa gasilci iz Avstrije, Madžarske in Italije.

Republiškega tekmovanja gasilcev v Velenju so se udeležili tudi gasilci iz radovljiske in jeseniške občine. Na prvo mesto v A skupini so se uvrstili gasilci iz Begunj, v B skupini pa so bili najboljši gasilci iz Velenja, na drugo mesto pa se je uvrstila 25-članska ekipa gasilcev z Bleda. Tudi gasilci iz Zabrznice so se med številnimi ekipami zelo dobro uvrstili. Ekipam, ki so se uvrstile na prva mesta, so podelili zlate, srebrne in bronaste plakete.

Gasilci so z doseženimi rezultati na republiškem tekmovanju v Velenju ter z uvrstitvijo zadovoljni in pričakujejo, da bodo samoupravni organi v Železarni z razumevanjem in ugodno rešili prošnjo za izredno plačani dopust gasilcem, ki so zaposleni v Železarni in so se udeležili republiškega tekmovanja v Velenju. Gasilec iz jeseniške in radovljiske občine k doseženim uspehom na tekmovanju v Velenju iskreno čestita!

Začeli so s prostovoljnim delom pri urejanju parka talcev

Na pobudo krajevnega odbora ZB NOV Javornik in gradbenega odbora za ureditev parka talcev na opuščeni pokopališču na Koroški Beli, so v soboto 22. 6. začeli s prostovoljnim delom. V zgornjem delu pokopališča so odstranjevali preostale okvirje in nagrobnike, da bi tako omogočili izravnavo prostora s stroji. Znano je, da nameravajo v prvi fazi izgradnje parka talcev urediti zelenice, pozneje pa bodo pripravili vse potrebno za postavitve spomenika na mestu, kjer so leta 1941 ustreljeni talci.

S prostovoljnim delom na opuščeni pokopališču bodo nadaljevali tudi jutri. Gradbeni odbor želi in pričakuje, da se bodo sedanjim prostovoljcem pridružili tudi drugi občani.

Gradbeni odbor ponovno naproša vse lastnike grobov, da s pokopališča čimprej odpeljejo okvirje in nagrobnike za katere menijo, da so še uporabni, sicer jih bodo odpeljali na odval, ker pri nadaljnjih gradbenih delih niso več potrebni.

Na Blejski Dobravi v pripravah na 4. julij

Vodstvo krajevnega odbora ZB NOV Blejska Dobrava je sklicalo 18. junija sestanek zaradi priprav na praznovanje 4. julija, dneva borca. Po zadolžitvah, ki so jih prevzeli od OK SZDL, je njihova dolžnost, da pripravijo zborni prostor na Poljanah, kjer bo VI. zbor gorenjskih aktivistov, čimbolj svečano. Namen imajo zgraditi tudi kurirsko postajo G8, ki je bila med okupacijo na Mežakliji. K delu so povabili tudi mladinski aktiv Blejska Dobrava, ki se bo skupaj s taborniško četo Šumečji slap udeležil akcije. Taborniki in mladinci bodo pet dni preživeli pod platnemi strehami na Poljanah in tako priskočili k delu ob vsakem času.

S. M.

Roman za vse življenje

Dvaindvajsetega junija je bilo pri hiši na cesti 1. maja 31 zelo veselo. Janez in Francka Razinger sta proslavljala s svojimi bližnjimi 50-letnico svoje poroke.

Janez Razinger — ali Kurejev Janez, kot ga mnogi še bolj poznajo, se je rodil pred 76 leti na Jesenicah.

Pri njih doma je bilo 14 otrok, od vseh pa je zdaj živ le še on. Oče je bil knap v Savskih jamah, ko pa so delali martinarske peči, je prvi prijel za kramp.

Janez je šel po njegovih stopinjah. V železarni — v martinarni — je pričel delati 1. junija 1912. Martinarjem je ostal zvest tudi med obema vojnoma, vse do leta 1953, ko je bil upokojen. V teh 41 letih je болоval le trikrat.

Francka, ki se je prej pisala Pogačnik, je stara 71 let. Doma je iz Kamne gorice. Doma je bilo 11 otrok. Živa sta še dva brata in dve sestri. Vsi žive na Jesenicah. Mama je bila ročni kovač, oče pa mizar, zato kruha niso bili lačni. Le med vojno je bilo hudo.

Ko je bila stara devet let, je hodila v šolo in hkrati v kovačnico. Takrat je govorila: »Koval pa ne bom.« Ko je začel hoditi njeve oče na delo v jeseniško železarno, ga je vsak dan prosila, naj jo vzame s seboj. Ko ji je bilo štirinajst let, je res prišla v železarno. Tam je delala sedem let. Ko se je 1924. leta poročila s Kurejevim Janezom, je morala službo zapustiti. Tako se je v času, ko je manjkala dela, zgodbilo vsem poročenim ženskam. To je bil čas, ko so moški veliko hodili na delo v Francijo.

Janez in Francka sta se vzela 22. junija 1924. Tistega leta je bila to nedelja, letos pa sobota. Devet let po poroki sta se Razingerjeva uselila v novo hišo. Bili so veseli, pa tudi žalostni dnevi. Delala in garala pa sta zmeraj — posebno takrat, ko sta si ustvarjala svoj dom.

Imela sta tri hčerke. Pravita, da jima je bilo v življenju najhujše takrat, ko jima je umrla 24 let stara hčerka, ki je zapustila dvanajst dni staro punčko. Danes imata dve vnukinji in dva vnuka.

Francka je zdaj gospodinja — tudi za hčerko z družino, s katero žive skupaj. Na vrtu ima veliko rož, ki zahtevajo skrbno roko. Najraje pa bere — časopise vseh vrst, tudi Anteno, in knjige. Zgodi se, da opolnoči še zmeraj sveti njena luč. Doma imajo veliko knjig.

Janez tudi dela na vrtu, najraje pa gre na sprehod v Mežaklo, od koder nikoli ne pride praznih rok. Ali prinese butaro drv, smarnice, gobe, ali pa kaj drugega.

S svojim zdravjem sta kar zadovoljna in si želita, da bi bilo tako tudi vnaprej.

Poblize pa sta se Kurejev Janez in Pogačnikova Francka spoznala takole: Janez je na vrtu zelo rad bral romane in Francko je zanimalo, kaj bere. Začela sta si romane posojati. Tako je nastal tudi njun roman, ki traja že več kot petdeset let. In da bi še čimdalje trajal!

ZOF

Rekelnova slavita zlato poroko

Peter in Marjeta Klemenc, po domače Rekelnova s Plavža na Jesenicah, praznujeta zlato poroko — 50-letnico skupnega življenja.

Peter Klemenc, ki je 8. junija dopolnil 80 let, je imel težko mladost. Že v zgodnjem otroštvu je ostal brez staršev in je odrasel pri teti Alojziji. Po šoli je pričel delati v žebeljarni na Jesenicah, nato je delal v St. Vidu na Glini, Orenburgu in Trstu. Ko se je začela 1. svetovna vojna, je bil upokojen k vojakom in naslednje leto v Galiciji ujet. Kot je zapisano v zborniku spominov Jugoslovani v oktobru, se je priključil oktobrski revoluciji maja 1918, in sicer rdeči konjenici ter se udeležil bojev pri Caricinu (kasneje Stalingrad, sedaj Volgograd) in drugih številnih pohodov. Leta 1921 se je vrnil na Jesenice in se zaposlil v mehanični delavnici takratne Kranjske industrijske družbe in delal v glavnem kot žerjavovodja.

Junija leta 1924 sta se vzela z Marjeto iz Zasipa. Rekelnova mama je 12. junija obhajala 73-letnico rojstva. V zakonu se jima je rodilo šest otrok, ki imajo vsak po dva vnuka. Ko smo Marjeto uprašali, kdaj jima je bilo najlepše in kdaj najtežje, je dejala, da je bilo lepo vedno, ko je bilo zdravje, najtežje pa je bilo avgusta 1931, ko je njihovo hišo zrušila skala, ki se je utrgala na Mercu in pa med okupacijo, ko so jih gestapovci iz njihove nove hiše preselili v župnišče v Zasip. Med narodnoosvobodilno vojno sta pomagala partizanom, en sin pa je bil aktivni udeleženec v NOV.

Ob svojem zlatem jubileju sta oba še čila in zdrava. Njuno največje veselje je varovanje in vzgoja vnukov, ki ju neprestano obdajajo in napolnjujejo hišo z radostjo ter veseljem.

Ob njunem prazniku se čestitkam sorodnikov in znancev pridružujemo tudi mi ter jima želimo še veliko zdravja. B.

Zadovoljstvo ob ročnem delu

Doslej sta bili na Jesenicah v organizaciji DPD Svoboda Tone Čufar dve, zelo obiskani, razstavi gobelinov. Prva je bila leta 1969, ko se je 16 razstavljal predstavilo s 63 deli, druga pa letos spomladi, ko se je predstavilo 28 žena, kar s 127 slikami oz. gobelini.

Obakrat so si razstavljalke želele, da bi s svojim delom nadaljevale z organiziranim delom. Medtem, ko jim to po prvi razstavi ni uspelo, so letos dobile stroho moralno in organizacijsko pri DPD Svoboda Tone Čufar. Pri DPD Svoboda torej deluje tudi odsek za ženska ročna dela.

Izvolile so odbor, katerega predsednica je Nada Dragojevič, ki naj bi vodilo delo in v aprilu so razpisale tečaj za različna ročna dela. Prijavilo se je kar 47 žensk, v starosti od 14 do 65 let.

Tečaj, ki bo v tem tednu zaključen, je trajal deset tednov. Tečajnice so se dobivale za dve uri v torkih in petkih. Povprečno jih je bilo zbranih 29 (nekatero delajo na dve izmeni). Le štiri so povsem odnehale.

Krožek je strokovno vodila Gilda Tratnikova, pomagale pa so ji članice odbora. Na tečaju so v glavnem predelale program, ki je bil predviden v razpisu — vadnica za kvačkaje, vadnica za belo vezenje, narodni vbod, gobelin.

Za zaključek je bilo v torek predavanje umetnostne zgodovinarke Maruše Avguštinove iz Radovljice o pravilnem okvirjanju gobelinov in o izbiri motiva. Danes pa bo naslednje predavanje s področja estetskih vprašanj ročnega oblikovanja.

Ko bo tečaja konec, se bo pravo delo v odseku, ko so vse tečajnice seznanjene z osnovami ročnega dela, šele začelo. Vnaprej mislijo delati v krožku, vsak prvi in tretji torek v mesecu. Vsaka članica krožka si bo svobodno izbrala svoje delo. Za jesen nameravajo pripraviti novo razstavo, najkasneje pa do osmega marca.

Velik odziv na razpis za tečaj je pokazal, da zanimanje za ročna dela ne upada, temveč raste (za tečaj so se zanimale tudi ženske iz drugih krajev). Prav nič odveč ne bi bilo, če bi ročnemu delu dali v osnovnih šolah več poudarka.

Res, da se da v trgovinah marsikaj kupiti, toda ročno delo ostane ročno delo, nam je o odseku dejala **Lojzka Božič**, ki je neke vrste organizacijski motor odseka.

Nekateri tečajnice smo povprašali, kaj jim pomeni ročno delo in to, da so lahko hodile na tečaj.

Amalija Stražišar, 65 let — najstarejša na tečaju.

Že po prvi razstavi smo si želele, da bi se organizirale v krožku. To nam je zdaj le uspelo. Gospodinjstvo doma ubija, zato se spočijem, ko primem za ročno delo. Ko pridem sem, kar drugače zaživim. Mislim, da se tukaj vse spočijemo. Zadovoljne smo, saj smo se tukaj veliko naučile.

Francka Kovačič, 42 let, invalid I. stopnje.

To delo me zanima in veseli. Prej nisem znala nič. To mi je v veliko veselje. Ker lahko samo sedim, se z drugo rečjo ne morem ukvarjati.

Mož pravi, da sem doma veliko boljše volje, odkar hodim na tečaj. Tudi obe hčerki ročno delo zelo zanima in jima zdaj lahko pomagam.

Če bom le pri zdravju, bom še naprej obiskovala krožek. Srečna sem, da lahko pridem sem.

Anica Kalan, 52 let, upokojenka.

Moj poklic je strojno vezenje, znam pa tudi ročna dela in upam, da sem tečajnicam zadovoljivo pomagala. Občutek imam, da so bile za-

dovoljne. Z dobro voljo so spremljale vse, kar smo jim pokazale.

Zadovoljna sem, da sem bila vključena v tečaj. Tako rada imam ročno delo, da me nobena stvar ne bi mogla zadržati, da ne bi prišla sem.

Nada Dragojevič — gobeline izdeluje že skoraj 40 let.

Rada sem prišla, ko so me prosile, da bi prišla pomagat. Pri ročnem delu se spočijem. Veseli me, da se mlade še zmeraj zanimajo za to delo. Nekateri starejše, ki so prišle na tečaj, niso znale prav nič, zdaj pa precej, čeprav jim seveda delo ne gre tako od rok kot mlajšim.

Jeseni bo spet tečaj. Ker sem babica, imam bolj malo časa, toda, če bom le mogla, bom spet prišla.

Pavla Mikelj, še nima 16 let, hodi v tehnično šolo.

Ročno delo me je veselilo že od malega. Ko sem prišla v tečaj, sem bila že nekaj znala. Ročnega dela bi se morali učiti v osnovni šoli, najkasneje v sedmem razredu.

Če sem utrujena, vzamem v roke ročno delo in utrujenost kar premine. Vzemem, kvačkam, zelo všeč pa so mi tudi gobelini.

Marjana Oblak, 23 let, invalid.

Že v osnovni šoli sem se zanimala za ročna dela. Mlada dekleta se za to kar precej zanimajo. Ročno delo vzamem v roke, da mi ni dolgčas, da mi prej mine dan. Najraje delam s

krizki, kar je najlaže. Drugo mi ne gre dobro od rok.

Rada hodim na tečaj. Čeprav sem med mlajšimi, tudi s starejšimi marsikdaj poklepem.

Renata Križman, 14 let, končala osmi razred na OŠ T. Čufar.

Ročna dela so moj hobi. Marsikaj me je naučila že mama. V osnovni šoli smo imeli ročno delo v okviru gospodinjstva, vendar le enkrat na teden. To je premalo.

Na tečaju mi je bilo všeč. Rada pa bi videla, da bi bilo več mlajših, vendar se tudi s starejšimi dobro razumemo. Tudi vnaprej mislim hoditi v krožek.

Dita Šimenc, 47 let, dela pri odpremi v predelovalnih obratih v Železarni.

Ročno delo mi pomeni razvedrilo, sprostitve. Doma imam štiri otroke, vendar si štiri ure na teden že utrgam, da pridem na tečaj. Kadar sem slabe volje, začnem kvačkati, pa se sprostim.

Kadar ne morem na tečaj, ker delam na dve izmeni, mi prijateljica pokaže, kaj so se novega učile.

Fani Pevc, 44 let, gospodinja.

Zanimali so me gobelini. Ker nisem vedela, kako se to dela, sem prišla. Slabo vidim, zato je zame vsako ročno delo težje kot gobelini. Če se mi le vid ne bo poslabšal, bom gobeline delala še naprej.

Naučila sem se tudi kvačkati. Prej nisem znala prav nič. Ročno delo mi pomeni veliko sprostitve. Če ne bi bilo ročnega dela, bi bilo preveč dolgočasno zame. Manjkala sem samo enkrat, ko sem morala k zdravniku.

NOVICE NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Neža MAURER: Ogenj do zadnjega diha. Založba Obzorja 1973. Pred sabo imamo pesniško zbirko, ki je nastala iz realne izkušnje, pesmi, ki so nastale v senci srečanja s smrtjo bližnjega ljubljenega človeka. Že iz povedanega sledi, da gre tu za izpovedno poezijo v najboljsem pomenu te besede. Zdi se, kakor da je ob tragičnem doživetju pesnica še enkrat preživela vso preteklost, da je vrgla na tehnično smisel in nesmisel življenja. Prav nesmisel je verjetno najbolj mračna točka, do katere se je v tem razsojanju dotipala. Od tod jo je iskanje lahko vodilo le še navzgor, v iskanje ponovne pritrditve življenju. Njeno sporočilo izzveni nekako v tem smislu: smrt ni zadnja beseda o življenju, saj rajni živijo naprej v nas. — Naj ob tej priložnosti opozorimo še na dve knjigi iste avtorice: **Skorja dlani in skorja kruha** (pesmi, 1969) ter **Zveza mora ostati** (pričevanja o kurirjih med NOB).

Johannes Mario SIMMEL: Včasih je tudi jokati užitek. Roman. Cankarjeva založba 1974.

J. M. Simmel se je rodil na Dunaju 1924. leta; študiral je kemijo, pozneje pa se je uveljavil kot pisec zelo uspešnih romanov in kot dramatik. Simmlovi romani so nekje na meji med resnim in lažjim oziroma zabavnim pisanjem. Pisatelj vselej gradi zgodbo tako, da draži bralčovo radovednost, vedno gre za neko temo ozadje, ki se v toku dogodkov počasi razkriva, podobno kot v kriminalnem romanu. Pripomniti pa je treba, da so njegovi romani navadno dosti daljši od navadnih kriminalk. Posebnost njegovih knjig je tudi izjemna aktualnost, dogodki so vsakokrat zamišljeni tako, da so v času izida knjige še čisto sveži. (Dogajanje v pričujočem romanu sega v 1969. leto, knjiga pa je izšla v izvirniku leta 1970. Podobno je tudi v dveh drugih Simmlovih romanih, ki ju tudi že imamo v slovenščini: **Kje je tvoj brat Abel in Ljubezen je le beseda**.) Tudi za pričujoči roman si je avtor izbral sodobno in razburljivo temo. Agenti velikih sil na Dunaju se potegujejo za načrte izredno učinkovitega kemičnega orožja. V to se čisto po nedolžnem vplete mladi Argentinac Manuel, ki je prišel na Dunaj na pogreb svojega očeta. Na pokopališču se Manuel seznanji z mlado Avstrijko, ki je tudi na skrivnostni način povezana z zadevo — njena teta je na nepojasnjeno način našla smrt skupaj z očetom glavnega junaka. Skupaj se odločita, da bosta razvozlala skrivnost, pri tem pa jima pomaga policijski komisar Groll, ki je vsekoli na njuni strani. Kakor v nekaterih drugih Simmlovih romanih tudi tu niti vodijo v preteklost, v čas nacističnega terorja, istočasno smo priče dveh zgodb, ene v sedanosti in druge v času vojne. Pri tem se pisatelj poslužuje včasih prav silovitih kontrastov. Pretresljivo zgodbo iz preteklosti pripoveduje mladi junakoma — v nadaljevanjih, da je bolj napeto — prav nekdanja vo-hunka in sedanja posrednica plača-

ne »ljubezni«
Nora Hill. Priimek te osebe nikakor ni slučajno izbran, saj nas spominja na junakinjo Clelandovega pornografskega romana Fanny Hill. — Knjigo je prevedel Janko Moder, ki ima dokajšnjo rutino, zlasti v uvajanju pogovornih oblik v knjižni jezik, kar je pri prevodu sodobnega romana vsekakor na mestu. Manj posrečeno je poslovenil oziroma spremenil naslov. Ta bi se v pravilnem prevodu glasil **In Jimmy je stopil k mavrici** — po verzih iz neke Kiplingove pesmi. Naslov izvirnika ima namreč globlji smisel, saj namiguje na razočaranje, ki na koncu čaka glavnega junaka — pa tudi vsakogar, ki bi »stopil k mavrici«. Njeno lepoto romana uživamo le oddaleč, dokler gremo za njo; če bi se ji preveč približali, bi bilo v hipu vsega konec.

Roman o Tristanu in Izoldi. Priredil Joseph Bédier. Mladinska knjiga 1974.

Pred nami je priredba nekaterih srednjeveških romanov v verzih, ki opevajo tragično ljubezen Tristana in Izolde. Noben od teh »romanov«
ni v celoti ohranjen. Snov spada v takojmenovani keltski ciklus, ki obsega tudi zgodbe o kralju Arturju in vitezh okroglega mize, o čarovniku Merlinu itd. Prireditelj je izbral med različnimi verzijami, ki jih je bilo treba uskladiti. Zgodbo poznamo predvsem iz Wagnerjeve istoimenske opere, tako ali drugače pa je prisotna v sleherni žalostni ljubezenski štortiji evropske književnosti od srednjega veka do današnjih dni. Zgodba o Tristanu in Izoldi je namreč prapodoba vseh zgodb o nesrečni ljubezni, hkrati pa označuje tudi začetek nekega posebnega tipa čustvovanja, ki jo je ustvaril pravzaprav šele srednji vek. Niti antika niti vzhodna kultura namreč ne poznajo nesrečne ljubezni v našem pomenu besede, se pravi, tuj jim je kult nesrečne ljubezni, saj tudi erotiki ne pripisujejo takega pomena, kot smo ji ga do nedavnega pripisovali mi. Prireditelj je znani francoski literarni zgodovinar in poznavalec srednjega veka. Knjižica je izšla v zbirki Kondor, zato ji kajpak ne manjka podrobna razlaga. Zelo poglobljeno študijo o vseh problemih v zvezi z motivom Tristana in Izolde je napisal Andrej Capuder. Njegova razmišljanja se na koncu ustavijo ob razlagi, ki temelji na Kierkegaardovem razlagljanju o obupu kot o temeljnem človeškem določilu. »Ljubezen kot strast,«
pravi na koncu svoje študije Capuder, »... je verjetno ena od absolutnih sestavin dialektičnega evropskega človeka; v njem drami željo po obupu, to je po uvidenju lastne tragedije in prigodnosti.«
— Francoski tekst Tristana in Izolde je prevedel Janez Negro, ki je tudi avtor opomb.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Moški pevski zbor Jeklar prireja v soboto, 29. junija ob 20. uri v gledališki dvorani Tone Čufar na Jesenicah

KONCERT

domačih in tujih umetnih ter slovenskih narodnih pesmi. Program bosta dopolnila z opernimi arijami in narodnimi pesmimi člana zbora Jaka Jeraša, solist Ljubljanske opere in Andrej Kosem, član mestnega gledališča v Celovcu. Pri klavirju ju bo spremljala korepetitorica Ljubljanske opere Milena Trost, zborovodja Polde Ulaga.

Ljubitelji zborovskega petja in opernih arij vljudno vabljeni.

Več kulture na naših cestah

TUDI TAKE NETOVARIŠKE SOFERJE IMAMO

Vedno bolj gost promet in vse večje pomanjkanje prostora na naših cestah, zlasti še po tistih najozžjih, kjer tudi vozijo avtomobili, zahteva veliko kulturo voznikov. Opisal bom primer brezobzirnega obnašanja za volanom, obnašanja soferja, ki tega imena ne zasluži.

Ne vem za njegovo ime, uspel pa sem zapisi njegovo številko: KR 400-76, neke vrste »volksvagen«, čeden avto. Zgodilo se je v nedeljo, 16. junija, pred mrakom v ozki Savski ulici na Javorniku. Ta pot, ki na koncu preide v stezo, je tako ozka, da morajo biti soferji, ki vozijo k hišam, ki so druga pri drugi, skrajno obzirni. Vsakodnevni promet in majhne garaže, ki se stiskajo na južni strani ulice to zahteva od njih, toda tokrat sem naletel na izjemo.

Ko sem z glavne ceste zavil v to ulico, je bilo v njej parkiranih več avtomobilov, dva lepo pri strani, tretji pa na sredini ceste, v njem pa je bil še sofer, ki je pravkar avto ustavil pred hišo, v katero je pozneje tudi šel. Počakal sem, da bi se mi umaknil toliko, da bi se lahko zapeljal mimo njega k sosednji hiši, kamor sem bil namenjen in kjer bi lahko tudi parkiral. Z giba sem ga prosil, naj to le stori, pa nič. Zgodilo se je nasprotno, neznan sofer je šel iz avta, ga zaprl, zamahnil z rokami, češ »tu jaz gospodujem in če ti ni všeč, se vrni vzvratno ali kakor hočeš. Jaz se umaknil ne bom! Čeprav se je začelo že mračiti, sem zaprepačen nad takim obnašanjem, večkrat zahupal v opozorilo, naj se vendar umakne. A »ponosni« sofer tega ni storil.

Svoj avto sem postavil tako, da tudi on brez mojega umika ne bi mogel iz te ozke ulice, kajti hotel sem ga spoznati. To mi je uspelo

pozneje, ko sem bil poklican in naprošen, če bi avto toliko premaknil, da bi sofer z avtom KR 400-76 lahko izpeljal iz ulice. Sedel je za volanom in ker nisem prometni organ, pač nisem spraševal po njegovem imenu, temveč sem mu povedal nekaj besed o netovariškem in oholem, neobzirnem obnašanju, da človek s takimi navadami ne bi smel imeti vozniške legitimacije in tako sva se razšla.

Pozneje, ko sem le zvedel, kdo in kaj je bil človek za tem volanom, sem bil ne le razhuden, temveč tudi žalosten, kajti to je izobraženec, ki poleg tega opravlja tudi pomembno družbeno delo.

Soferji — bodimo obzirni in kulturni. Za odnos gre!

VOŽNJO S KOLESI SKOZI PREDOR PODMEŽAKLJO PREPOVEDATI

Vedno več je na cestah voznikov s kolesi. Največ seveda mladih, ki preizkušajo svoje mlade moči v kar hitrejši vožnji. Tak način vožnje skozi železniški predor na stezi namenjeni za pešce pa je zanje lahko usoden. Ko prideš po stopnicah s Titove ceste v predor, ne vidiš, kdo ti z leve strani prihaja nasproti. Voznik na kolesu vozi desno in to vedno s precejšnjo brzino, ker eden drugega ne vidi, ne moreta ugotoviti, ali je pot prosta in nesreča je neizbežna.

Zato naj se vožnja s kolesi po trasi, ki je dejansko določena za pešce, prepove in naj tudi kolesarji prepešajo predor. Na vsak način je treba pešca zavarovati, da ne pride do nesreče, ki se mu lahko primeri pri sestopu s stopnic v predor. Komisija za varnost prometa pri občinski skupščini Jesenice naj si zadevo ogleda in ukrene potrebno, da bo prehod za pešce skozi železniški predor zavarovan.

ZAHVALA

Zahvaljujem se vam za redno pošiljanje Železarnja, kateri mi je leto in pol delal družbo. Želim delovnemu kolektivu in uredništvu čimveč uspeha pri delu.

Miro Koder, Split

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage sestre, tete in svakinje

PAVLE TRILER

se iskreno zahvaljujem dr. Pogačniku in osebju internega in kirurškega oddelka jeseniške bolnice za izkazano nego in pomoč, posebej pa še dr. Rojčevi za vse obiske na domu in za ves trud. Zahvaljujem se tudi vsem, ki ste jo spremlili na njeni poslednji poti, ji darovali cvetje, posebno še sosedom za avtomobilski prevoz. Zahvalo izrekamo tudi pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev.

Žalujoci sorodniki

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarne Železarnje, se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti mojega moža in očeta.

Fatima Zaimović
z otroki

ZAHVALA

Izvršnemu odboru tovarniške konference sindikata Železarnje se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki smo jo prejeli ob smrti našega sina Francija.

Ravnikarjevi

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru valjarne žice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč.

Irena Novak

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je med boleznijo zelo dobrodošla.

Jože Borše
Javornik I

ZAHVALA

Svetu krajevne skupnosti Javornik — Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitke in darilo, ki sem ga prejel ob moji 70-letnici.

Ljotje Tišov

ZAHVALA

Izvršnemu odboru tovarniške konference sindikata se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Zlata Homec

DEŽURNE TRGOVINE V NEDELJAH V ČASU POLETNE SEZONE 1974

V nedeljo, 30. junija, sta dežurni trgovini:
— samopostrežba Specerija market UNION,
— klasična Rožca 7 Koroška Bela — v vasi.

GRADITELJI HIŠ

V novem obratu Železarnje je stekla proizvodnja kovinskih vratnih podbojev. Zanimajočimi člani delovnega kolektiva Železarnje si le-te lahko ogledajo prek male prodaje, kjer dobijo tudi podrobne informacije.

Prodajni sektor

OBVESTILO DOPIŠNIKOM

Zaradi praznika — dneva borca, bomo redakcijo Železarnje morali zaključiti že v torek 2. julija. Prosimo vse dopisnike, da nam svoje prispevke dostavijo v ponedeljek 1. ali v torek 2. julija, najkasneje do 11. ure dopoldan.

Uredništvo

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

29. in 30. junija amer. barvni film KABARET, v režiji Bob Fosse, v gl. vlogi Liza Minnelli, ob 17. in 19. uri.
1. in 2. julija amer. barvni film JEREMIAH JOHNSON, v režiji Sydney Pollack, v gl. vlogi Robert Redford, ob 17. in 19. uri.
3. julija franc. barvni film SEDEM MLADIČEV IN ENA, v režiji Bernar Borderi, v gl. vlogi Jean Morre, ob 17. in 19. uri.

4. julija zaprto!
5. julija amer. barvni film PARADA NORIH, v režiji Andrew Meklegben, v gl. vlogi James Stewart, ob 17. in 19. uri.

6. julija amer. barvni film SHAMUS, v režiji Buzz Kulik, v gl. vlogi Burt Reynolds, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

29. in 30. junija amer. barvni film JEREMIAH JOHNSON, ob 18. in 20. uri.

1. in 2. julija amer. barvni film KABARET, ob 18. in 20. uri.
3. julija zaprto!
4. julija amer. barvni film PARADA NORIH, ob 18. in 20. uri.
5. julija franc. barvni film SEDEM MLADIČEV IN ENA, ob 18. in 20. uri.
6. julija italj. barvni film RATLER KID, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

29. junija danski barvni film OLSENOVA TOLPA.

30. junija nem. barvni film KAJ POČNO BREZDELNE GOSPE.

3. julija amer. barvni film JEREMIAH JOHNSON.

4. julija franc. barvni film SEDEM MLADIČEV IN ENA.

6. julija amer. barvni film KABARET.

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA OBCINSKA SKUPŠČINA JESENICE UO sklada za izobraževanje strokovnih kadrov občine Jesenice

RAZPISUJE

za šolsko leto 1974/75 naslednje štipendije za študij na srednjih, višjih in visokih šolah:

- 4 štipendije za študij na pravni fakulteti
- 2 štipendiji za študij na ekonomski fakulteti
- 1 štipendijo za študij na FAGG — oddelek za gradbeništvo
- 2 štipendiji za študij na višji upravni šoli
- javna uprava — davčna smer
- statistika

— 12 štipendij ne glede na vrsto študija

Prednost imajo kandidati:
— ki imajo boljši učni uspeh,
— iz socialno šibkih družin.

Štipendije bodo podeljene za čas študija, ki je določen s statutom šole.

Pravilno izpolnjenemu obrazcu »Prošnja za štipendijo« (obrazec DZS 1.65) je treba priložiti:

- prepis zadnjega šolskega spričevala oziroma potrdilo o opravljenih izpitih,
- potrdilo o premoženjskem stanju in številu družinskih članov,
- lastnoročno podpisano izjavo, da kandidat ne prejema štipendije pri drugem štipenditorju.

Potrdila o dohodkih staršev v obrazcu prošnje se morajo nanašati na leto 1973.

Prošnje z vsemi zahtevanimi prilogi je treba predložiti komisiji za podelitev štipendij UO sklada za izobraževanje strokovnih kadrov občine Jesenice do 15. julija 1974.

Po roku prispelih prošenj in prošenj brez zahtevanih prilog komisija ne bo obravnavala.

UO sklada za izobraževanje
strokovnih kadrov občine Jesenice

Tradicionalno nogometno srečanje

LETOS ZMAGALI SODELAVCI ŽERJAVNEGA IN MONTAŽNEGA ODDELKA

V petek, 21. junija, so se na športnem igrišču Podmežakljo v prijateljski tekmi pomerili sodelavci elektro oddelka in sodelavci žerjavnega in montažnega oddelka. Nogometno srečanje med obratoma vzdrževalcev je postalo tradicionalno in letošnje je bilo že peto po vrsti.

V lanskoletnem srečanju so zmagali sodelavci elektro oddelka, letos pa so se sodelavci žerjavnega in montažnega oddelka oddolžili za poraz in zasluženo zmagali z rezultatom 3:1.

Ekipi sta nastopili v naslednji postavi:
Elektro oddelk: Zupan, Janša, Noč, Luznar, Kupljenik, Pagon, Justin, Drobnak, Čoralic, Rebolj, Praprotnik, Komel, Jernejc, Zavodnik in Nikšič.

Žerjavni in montažni oddelk: Vrečko, Italo, Leskovar, Krajzer, Polajnar, Cuznar, Kovačič, Stojmilov, Babič, Divjak, Ilič, Urbas in Kovačič.

Gole so dosegli: Polajnar, Cuznar in Kovačič (za montažni — žerjavni oddelk) in Praprotnik (za elektro oddelk).

Vzdrževalci so na tovariškem srečanju, ki je sledil, ponovno poudarili, da bi bilo treba takšnih tekmovalnih organizirati še več. Seveda pa pričakujejo tudi večjo pozornost vodstvenih kadrov.

J. Rabič

AVTOBUSNI PREVOZI NA ZBOR GORENJSKIH AKTIVISTOV NA POLJANAH

Na prireditveni prostor bodo 4. julija vozili posebni avtobusi in sicer:

medkrajevni promet:

- Rateče — Podkoren, Kranjska gora, Martuljek, Belca, Poljane odhod iz Rateč ob 9. uri
- Mojstrana — Dovje, Hrušica — Poljane odhod iz Mojstrane ob 9.15 uri
- Begunje — Žirovnica, Potoki — Poljane odhod iz Begunj ob 9. uri

mestni promet:

- Bolnica — Plavž — železniška postaja — Gimnazija — Železarna — stara bolnica — Javornik — Blejska Dobrava — Poljane
- Koroška Bela — spomenik — Javornik — Blejska Dobrava — Poljane
- v mestnem prometu bodo vozili avtobusi od 8. ure do 9.30 vsakih 30 minut,
- od 9.30 dalje pa vsakih 15 minut

Vsi avtobusi bodo opremljeni z napisom ZBOR NA POLJANAH.

Cene prevoza bodo:

- mestni promet na relacijah: Bolnica in vsa postajališča do Javornika 5,00 dinarjev, Javornik, Blejska Dobrava, Poljane 3,00 din;
- medkrajevni promet: vsi avtobusi na relacijah iz Gornjesavske doline do Jesenic — redna cena prevoza + 5,00 din, vsi avtobusi na relaciji iz Begunj redna cena prevoza + 3,00 din.

Pripravljalni odbor

PLAVALNA ŠOLA

Plavalni klub Jesenice obvešča vse zainteresirane mlade občane, da bo pričel s plavalno šolo. Šola bo trajala deset dni po dve uri dnevno. Učenci bodo šolo lahko obiskovali v jutranjih ali popoldanskih urah in to: zjutraj od 7.30 do 9.30 in popoldan od 17.30 do 19.30. Šolnina je 25,00 dinarjev v kar je všteti tudi prost vstop v bazen v času šolanja.

Prijave sprejemamo pri blagajni kopališča, ali pa ob pričetku izmene učitelja plavanja na kopališču, kjer se vplača tudi šolnina.

Prva izmena bo od 8. do 18. julija, druga izmena pa od 18. do 28. julija. Prijavne možnosti so iste kot pri prvi izmeni. Če bo interes velik, bo šola tudi v mesecu avgustu. Sprejemali bomo učence stare nad šest let.

Naučimo se plavati!

Upravni odbor
PK Jesenice

BOJ PROTI NESOCIALISTIČNIM IN NESAMOUUPRAVNIM POJAVOM IN ODNOSOM V TELESNI KULTURI

Predsednik hokejskega društva Jesenice Emil Ažman je ob letošnjih dogodkih v hokejskem športu, ki so dobili svoj končni izraz v odločitvah predsedstva in konference Hokejske zveze Jugoslavije, pred dobrim tednom dni sklical skupni sestanek predstavnikov hokejskega društva Jesenice in družbenopolitičnih organizacij občine in Železarne, ki ima patronat nad HD Jesenice. Na sestanku so ocenili letošnje dogodke, zavzeli nekatera stališča in se pogovorili o nadaljnjem razvoju HD Jesenice.

Po tem, ko je predsednik Ažman v uvodu razložil nič kaj zavidljivo finančno in kadrovsko problematiko hokejskega društva in obnovil že znane dogodke, ki so sledili razveljavljeni prvenstveni tekmi med HK Olimpijo in HD Jesenice, so skoraj vsi navzoči s svojim mnenjem v razpravi prispevali svoj delež k reševanju vseh teh vprašanj.

Že prva razprava predstavnika izvršnega odbora občinske konference SZDL Joža Varla, je po mnenju navzočih dala temeljni odgovor predvsem na vprašanja pojavov in odnosov v hokejskem športu. Med drugim je dejal: »Kakorkoli presojamo pojave in ekscese v jugoslovanskem hokeju, lahko pridemo do skupnega spoznanja, da vse to, vključno s sporno tekmo v Ljubljani, presega okvir hokeja, in dobiva izredno zaskrbljujoče političnomoralne razsežnosti. To je tudi razlog, da družbenopolitične organizacije morajo poseči v razpravo, ne z vidika kdo ima po vprašanju sporne tekme prav, temveč z vidika moralno-političnih posledic, ki jih prinašajo take in podobne enostranske, včasih celo vsiljene rešitve.

Negativne posledice takih rešitev in odločitev se kažejo v tem, da spori ali bolje rečeno enostranske, nedemokratske in s tem nesocialistične rešitve posameznih spornih, toda moralno zelo pomembnih vprašanj, ali celo ignoriranja le-teh, povzročajo in poglobljajo vrsto socialističnemu humanizmu in socialističnim športnim odnosom tujih pojavov. Med te sodijo lokalistične težnje in antagonizmi, negativno razpoloženje med širšimi množicami, poskusi kompromitiranja posameznih funkcionarjev Zveze komunistov, češ, da le-ti podpirajo tako politiko Hokejske zveze, popolno izključevanje iz vsega tega dogajanja tistega, ki ima največ zaslug za kvaliteten razvoj hokeja v Jugoslaviji — delovni kolektiv jesenjske železarne in sploh delovnih ljudi, ki prispevajo del ustvarjenega dohodka za razvoj tega športa v Sloveniji in Jugoslaviji, kompromitiranje socialističnega športa pred tujino, pojave hinavščine, dvoličnosti itd.

Pri tem je najbrž odveč ponavljati, da bi moral tako hokej, kot vse športne dejavnosti in telesna kultura nasploh, maksimalno razvijati in poglobljati socialistične moralne vrednote: prijateljstvo in vezi med kraji, narodi in državami, moralni lik športnika, zaupanje, poštenost, višjo kulturo medsebojnih odnosov, tako na igrišču, kot v meddruštvenih odnosih in drugo in ne nasplošno kar se sedaj večkrat dogaja.

S tem hočem reči, da pri vseh teh vprašanjih ne gre samo za črktakega ali drugačnega pravilnika, ki rešuje taka sporna vprašanja, temveč gre za globoko moralna, samoupravna, socialistična vprašanja. To pa bo mogoče reševati edino z uporabo uveljavljanjem samoupravnih odnosov v hokeju in telesni kulturi nasploh, to je delegatski sistem v ka-

terem je zagotovljen vpliv delovnih ljudi in športnih delavcev nasploh in v katerem ni mogoče preglasovanje, temveč medsebojno dogovarjanje in sporazumevanje. Boj proti negativnim pojavom, ki so že nekaj let prisotni v hokeju in organih hokeja od društev do zveze, mora pomeniti boj proti nesocialističnim in nesamoupravnim pojavom in odnosom.

Tako občani jesenjske občine, kot slovenska javnost so pričakovali od zadnje konference Hokejske zveze Jugoslavije, da bo naredila z doseženo prakso prelom in začela uveljavljati nova ustavna določila in politiko Zveze komunistov, toda zgodilo se je nasprotno. Ponovno se je uveljavila nesamoupravna in nesocialistična politika.

Mislím, da se je s teh vidikov treba boriti proti negativnim pojavom tako v hokejskem športu, kot v organih tega športa.

V nadaljevanju so v razpravi še sodelovali: predsednik tovarniške konference sindikata Železarne Franc Kobentar, predsednik občinskega sindikalnega sveta Tone Grošelj, predstavnik tovarniške konference ZMS Rudi Makra, sekretar sveta ZKS Železarne Valentin Erjavšek, sekretar občinske konference ZKS Ludvik Kejžar, predsednik skupščine temeljne telesno kulturne skupnosti občine Franc Talar, predsednik odbora za delovne in življenjske pogoje pri DS Železarne Jože Šlibar in predstavniki hokejskega društva: Mirko Zupan, Iztok Federle in Mirko Ramuš. Vsi so v bistvu podpirali predhodno izvajanje z dodatnimi podkrepitvami in močno izraženo zahtevo, da je tudi v lastnem društvu potrebno narediti vse, da se zgradijo taki odnosi. Sekretar Kejžar je izrazilo poudaril, da tudi v društvu ni bilo dovolj narejenega, da bi se ti odnosi začeli spreminjati in da je potrebna kritična in samokritična ocena sedanjega stanja z jasno začrtanimi nalogami za naprej. Izražen je bil tudi predlog, da se po teh vprašanjih z vidika novih ustavnih določil in političnih opredelitev na republiškem in zveznem kongresu ZK sestane tudi aktiv komunistov športnih delavcev občine. Predsednik TTKS Talar je poleg drugega govoril o financiranju hokeja, o čemer bo v najkrajšem času tudi razprava na skupščini TTKS, ki bo obravnavala financiranje športa in telesne kulture v občini v letošnjem letu.

Iluzarno bi bilo misliti, da se bodo razmere v hokejskem športu, predvsem pa v njegovih organih, kakor tudi v samem društvu na Jesenicah, začele spreminjati čez noč. Vsekakor pa je sestanek nakazal smer nadaljnjih prizadevanj, ki morajo prinesiti rezultate. Težja naloga bo kadrovska okrepitev vodstva hokejskega društva Jesenice, medtem, ko so izgledi za reševanje finančne situacije dosti ugodni, pri čemer pa bo potrebno tudi bolj racionalno gospodarjenje v samem društvu.

TENIS

Želijo si mlajših moči

Na Jesenicah smo že pred leti imeli teniški klub, potem pa, ko ni imel več osnovnih pogojev za svoj obstoj — igrišče, je dejavnost tega kluba prenehala.

Dvanajstega maja 1971. leta pa so se ljubitelji tega športa zbrali na svojem ustanovnem občnem zboru. O njihovem dosedanem delu nam je pripovedoval predsednik kluba Viktor Rakovec.

Na ustanovni občni zbor smo povabili tudi predstavnike športnega društva Jesenice, kasneje smo jih prosili za finančno pomoč — vendar ni bilo nobenega odgovora. Tako nam ni preostalo drugega, kot da se registriramo kot samostojen klub pri Skupščini občine Jesenice.

S prostovoljnimi delom članov kluba in s pomočjo Železarne smo zgradili dve igrišči na Mlačah v Mojstrani.

Zdaj že tretje leto tekmuje v slovenski ligi. Slovenska teniška liga je razdeljena na A, B in C ligo. Mi smo v C ligi; lahko bi tekmovali v višji, B ligi, ker pa ni bilo dovolj denarja, smo se ji odpovedali in tekmuje v C ligi, ki se deli na zahodno in vzhodno skupino.

V naši, zahodni skupini, sta še Medvodje in Večje, v vzhodni pa so Novo mesto, Zalec, Velenje in Trbovlje.

Letos morajo v vsakem moštvu tekmovali štirje člani — lani pa le dva. V vsakem kolu je pet iger. V zahodni skupini smo zmagali v vseh tekmah, zdaj pa bomo z Novim mestom igrali za prvo mesto v C ligi.

Klub ima približno 42 članov. Člani so skoraj vsi delavci Železarne, prav tako pa tudi tekmovalci, ki nas zastopajo. Določena sta dva dneva v tednu, torek in nedelja, ko lahko igrajo delavci Železarne brezplačno. Vendar morajo to prej sporočiti, da pripravimo igrišče. Železarna je bila tudi tista, ki nam je pri našem delu najbolj pomagala.

Radi bi videli, da bi se v naš klub vključilo več mlajših, ki bi bili pripravljeni resno trenirati in tekmovali. Žal pa to ni prav vsem dosegljivo, ker je igrišče za tiste, ki so brez avtomobila, kar precej oddaljeno. Vseeno pa upamo, da bomo našli neko rešitev, da bi nekoč na Jesenicah imeli dobre teniške igralce.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Sodelavci elektro odd. in montažnega ter žerjavnega oddelka po že tradicionalnem nogometnem srečanju

ROKOMETNI TURNIR ZA VSTOP V SLOVENSKO CONSKO ROKOMETNO LIGO

Jutri v soboto, 29. in nedeljo, 30. junija bo v športni hali Podmežakljro rokometni turnir za vstop v slovensko consko ligo, na katerem sodelujejo kot prvaki gorenske lige tudi rokometarji Jesenic.

RAZPORED SREČANJ:

SOBOTA, 29. junija:
ob 10. uri Borec (Ljubljana) : Črnomelj
ob 11. uri Jesenice : Dobova
ob 17. uri Črnomelj : Dobova
ob 18. uri Borec : Jesenice

NEDELJA, 30. junija:
ob 10. uri Jesenice : Črnomelj
ob 11. uri Dobova : Borec

Prvi dve uvrščeni ekipi se bosta uvrstili v slovensko consko ligo in nadvse želimo, da bi bila ena od njih jesenjska ekipa. Z vašo prisotnostjo in bodrenjem boste k temu lahko dodali svoj delež. -tok

Nogomet

POLETJE 74

Tekmovanja v malem nogometu »lige — poletje 74«, so se nadaljevala v nedeljo z rednim tretjim kolum. Odigrana je bila le ena tekma in sicer derbi srečanje z vrha lestvice. Pomerili sta se do tedaj še neporaženi ekipi »železničarjev« in »Crazy Horses«. Obe ekipi sta v treh kolih prikazali tudi najboljši nogomet, ki bi navdušil marsikakega gledalca. Zato je to srečanje verjetno že odločilo zmagovalca tega tekmovalja.

Tekma je bila v začetku zelo neresna, zato niso prikazali prav nič dobrega nogometa. Potem, ko je Stosič dosegel gol za »železničarje«, pa se je igra razvnela in obe ekipi sta prikazali lep nogomet.

Kljub temu, da je ekipa »železničarjev« vodila z 1 : 0 in 2 : 1, pa je ekipa »Crazy Horses« uspela obkrožiti izenačiti in na koncu z dobro igro tudi zmagati s 3 : 2. Gole za »železničarje« sta dosegla Stosič in Bregant, za Crazy Horses pa Sotlar M. 2 ter Poljanšek S. enega.

Zadnje kolo, ki bi moralo biti to nedeljo, bo preloženo, zaradi rokometnega turnirja. Zato nasvidenje prihodnjega nedeljo za osnovno šolo Tone Čufar, ko bo na sporedu zadnje kolo. L. S.

Odbojka

OK JESENICE : OK KRKA 3:0 (7, 4, 5)

V zaostali tekmi slovenske odbojarske lige so v nedeljo Jeseničanke doma premagale Krko iz Novega mesta s 3:0.

V moštvu Jesenic, za katerega so nastopile Čehajičeva, Tomanova, Mahničeva, Lukekova, Strajnarjeva, K. Purgerjeva, M. Purgerjeva in Subičeva, sta bili najboljši Tomanova in Čehajičeva.

Slovenski prvak je spet ekipa ravenskega Fužinarja, vrstni red ostalih ekip pa je naslednji: 2. OK Maribor, 3. OK Gaberje, 4. OK Krka — Novo mesto, 5.—6. OK Ljubljana in OK Jesenice, 7. OK Branik Maribor, 8. Vič in 9. Korotan.

Košarka

DRAVLJE : JESENICE (člani) 67:109 (28:50)

Ljubljana, 19. junija, tekma za jugoslovanski pokal, sodila sta Lotrič in Lilik (Ljubljana).

Jeseničani so v Ljubljani odigrali tekmo 2. kola za jugoslovanski pokal. Potem, ko so v 1. kolu izločili drugoligaša Ilirijo so premagali še Dravljane in se tako uvrstili med osem najboljših moštev v Sloveniji. Naslednjo tekmo za pokal bodo odigrali doma z moštvom Vrhnike, članom prve slovenske košarkarske A lige, za katero datum še ni določen. Tekma sama ni bila zanimiva, saj so bili domačini preslab nasprotnik in Jeseničani so na lahek način prišli do zmage.

Nastopili so: Bizalj, Čampa 12, Babič, Mihelič 7, Pirih 43, Lozar 10, Mišič 8, Vauhnik 7, Šmid 10, Vujačić 10, Noč 2.

JEŽICA : JESENICE (člani) 80:79 (45:38)

Ljubljana, 22. junija, prvenstvena tekma devetega kola v prvi SKL-B, gledalcev 50, sodila sta Lotrič (Ljubljana) in Zule (Sl. Konjice).

V soboto so Jeseničani odigrali zadnjo tekmo prvega kroga tekmovalja v Ljubljani proti Ježici. Po dobri igri in visoki zmagi prejšnjo soboto proti Prulam, je bilo očito, da se je forma moštva popravila. Pričakovati je bilo ostro borbo za zmago. To se je tudi uresničilo. Jeseničani so v prvih desetih minutah slabo začeli in dovolili domačinom, da so se razigrali in povedli s 15 točkami prednosti. Jeseničani so nato spremenili taktiko in zaigrali

cono — presing in do odmora znižali rezultat na sedem točk in s tem ohranili možnosti za enakovreden boj v drugem polčasu.

V drugem polčasu so nadaljevali z dobro in borbeno igro in proti koncu polčasa prvi povedli. Tekma je imela proti koncu vrsto dramatičnih preobratov. Pri neodločenem rezultatu 78:78, 25 sekund pred koncem tekme, so Jeseničani metali dva prosta meta. Vzeli so time-out in se domnili, da bodo skušali igrati do konca tekme ostro, vendar brez prekrška. Vujačić je zadel en prosti met in povedel Jeseničane v vodstvo s košem razlike. Domačini so imeli časa še za en napad. Tu pa je prišlo do spornega trenutka, ki je odločil tekmo. Jeseničani niso dovolili domačinom metati na koš. Prav na koncu jim je to le uspelo, vendar se je žoga odbila od obroča in nekaj časa je trajal boj pod košem. Nato je nek domač igralec le potisnil žogo v koš istočasno s piskom za konec tekme. Očitno je bilo, da je znak za konec prišel že po zaključku tekme in da je bil koš neregularen, kajti dva člana vodstva Jesenic sta stala za zapisniško mizo in videla, da je časomerilec zapisal takrat, ko je ura stala že 3—4 sekunde. Piščalko je imel na mizi in jo je ob izteku časa šele pobral z mize, vtaknil v usta in obotavljal zapisnik.

Vse pritožbe Jeseničanov so bile zaman, kajti delegat Lilik (Ljubljana) sploh ni kontroliral časomerilcev, čeprav je bilo prav to odločilno na koncu tekme. Na pritožbe Jeseničanov je izjavil, da ga ura sploh ne zanima. Tako so Jeseničani nesrečno izgubili dobljeno tekmo.

Nastopili so: Bizalj, Čampa, Babič, Mihelič, Pirih 12, Lozar, Mišič, Vauhnik 21, Šmid 4, Vujačić 37, Noč 5. N. I.

Jeseniški železarji drugi v Mariboru

Letošnje metalurške športne igre so bile v Mariboru preteklo oboto v organizaciji mariborske Livarne. Iger se je udeležilo levet ekip iz naslednjih organizacij združenega dela: železarna Ravne, Store in Jesenice, Žična Celje, Tovarna dušika Ruše, Cinkarna Celje, Impol Slovenska Bistrica, TGA Kidričevo in Iomačini Livarna Maribor.

Tekmovanje na športnih igriščih ŠD Branik v Ljudskem vrtu je slovesno odprl direktor Mariborske livarne, potem pa so se po določenem programu začeli boji za čim boljše uvrstitve. Naša Železarna je s svojimi ekipami nastopila v vseh disciplinah, razen streljanju, in sicer: v malem nogometu, odbojki (moški in ženske), namiznem tenisu in trim štafeti (mešana ekipa).

REZULTATI:

Mali nogomet: 1. železarna Ravne, 2. TGA Kidričevo, 3. Cinkarna Celje, 4. Impol Slovenska Bistrica, 5. MLM Maribor, 6. Tovarna dušika Ruše, 7. železarna Store, 8. Žična Celje, 9. železarna Jesenice;

Odbojka — moški: 1. železarna Ravne, 2. železarna Jesenice, 3. Tovarna dušika Ruše, 4. Impol Slovenska Bistrica, 5. TGA Kidričevo, 6. MLM Maribor, 7. Cinkarna Celje, 8. železarna Store, 9. Žična Celje;

Odbojka — ženske: 1. železarna Jesenice, 2. železarna Ravne, 3. Cinkarna Celje, 4. MLM Maribor;

Kegljanje — moški: 1. železarna Jesenice 545 kegljev, 2. MLM Maribor 540, 3. železarna Ravne 521, 4. TGA Kidričevo 497, 5. Impol Slovenska Bistrica 483, 6. Tovarna dušika Ruše 463, 7. Žična Celje 462, 8. Cinkarna Celje 449, 9. železarna Store 442 kegljev.

Kegljanje — ženske: 1. železarna Ravne 220 kegljev, 2. Tovarna dušika Ruše 208, 3. železarna Jesenice 207, 4. Cinkarna Celje 180, 5. MLM Maribor 161, 6. Impol Slovenska Bistrica 153, 7. TGA Kidričevo 140;

Namizni tenis: 1. železarna Jesenice, 2. železarna Ravne, 3. MLM Maribor, 4. Tovarna dušika Ruše, 5. železarna Store, 6. TGA Kidričevo, 7. Impol Slovenska Bistrica, 8. Cinkarna Celje, 9. Žična Celje;

Streljanje: 1. železarna Ravne 952 krogov, 2. Tovarna dušika Ruše 942, 3. Impol Slovenska Bistrica 941, 4. železarna Store 937, 5. TGA Kidričevo 931, 6. MLM Maribor 907, 7. Cinkarna Celje 870, 8. Žična Celje 764.

Uvrstitev ekip v TRIM štafeti: 1. Mariborska livarna Maribor 8,56, 2. Cinkarna Celje 8,87, 3. železarna Jesenice 9,45, 4. železarna Ravne 10,35, 5. Žična Celje 11,56, 6. železarna Store 12,55, 7. Tovarna dušika Ruše 13,60, 8. Impol Slovenska Bistrica 17,09.

Skupna uvrstitev v devetih disciplinah: 1. železarna Ravne 39 točk, 2. železarna Jesenice 53 točk, 3. Mariborska livarna Maribor 49 točk, 4. Tovarna dušika Ruše 40 točk, 5. Cinkarna Celje 38 točk, 6. Impol Slovenska Bistrica 33 točk, 7. TGA Kidričevo 31 točk, 8. železarna Store 21 točk in 9. Žična Celje 14 točk.